

glasilo o
tovarna k

Splošno izobraževalna
knjižnica
61290 GROSUPLJE
Adamčeva 15

ZINGLJ

naš glas

10-11

oktober-november

1976 letnik XI

V tej številki objavljamo:

KAKO SMO POSLOVALI

TOZD V ZMAJU

OSEBNI DOHODKI

SLOVESEN TRENUTEK

ZAKLJUČEK GRADNJE

UPRAVIČENA KRITIKA

POSVET PREDSEDNIKOV OOOZSM

SAMOPRISPEVEK

VSI SMO OBRAMBA

OB ZAKLJUČKU VPISA

BODICE V OGLEDALU

PRIZNAM, TOVARIŠI MOJI...

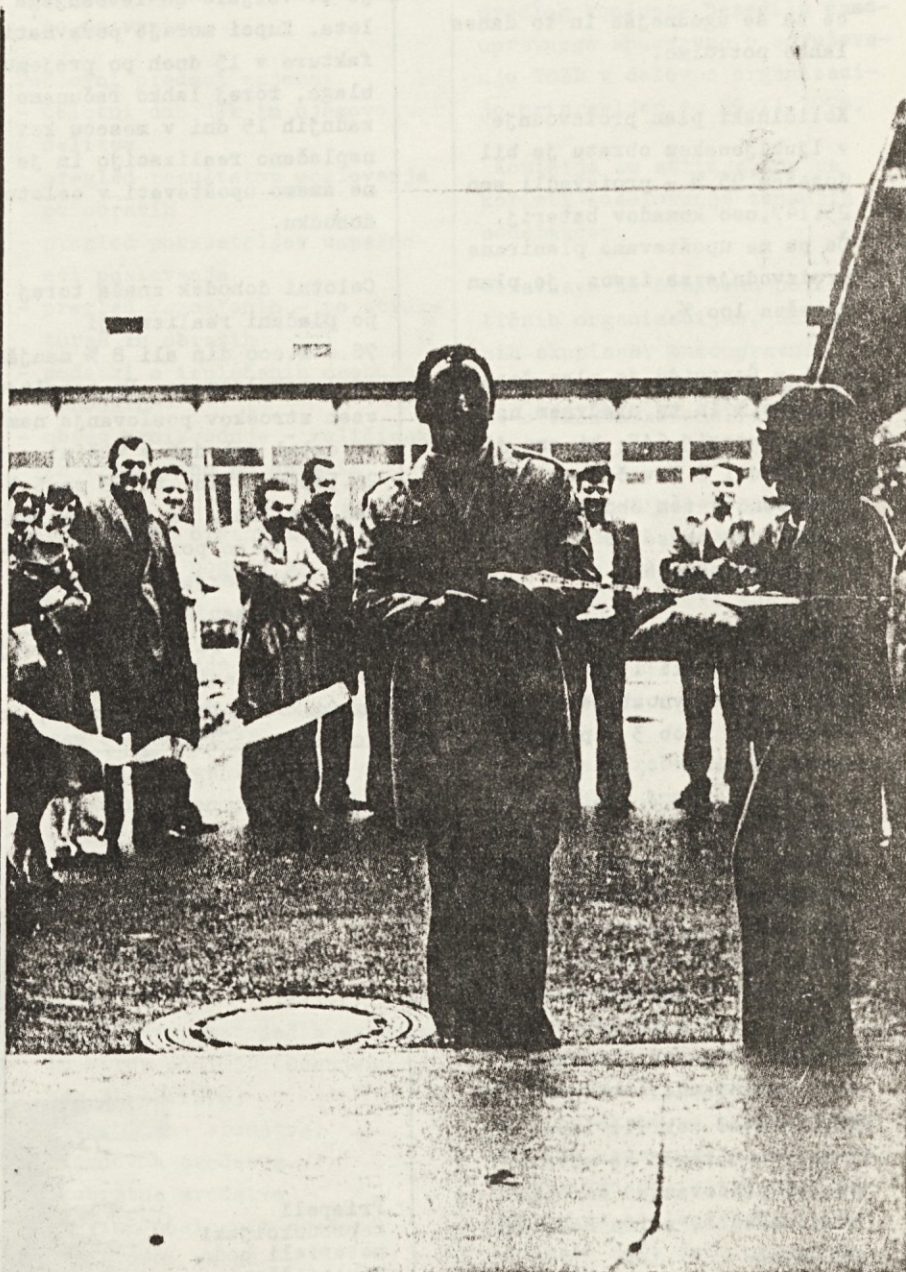
SINDIKALNA LISTA

BRALCEM GLASILA NAŠ GLAS

NOVOSTI IZ KNJIŽNICE

O NAŠEM GASILSTVU

in še druge zanimivosti

Predsednik delavskega sveta Kranjac Zdenko je 29. oktobra 1976
prerezal trak ob vhodu novega objekta, skladišča ZMAJ v Stegnah

kako smo poslovali

Naše devetmesečno poslovanje

Ko smo analizirali rezultate poslovanja za prvo polletje letošnjega leta smo ugotavljali in prognozirali naslednje mesece za še ugodnejše in to danes lahko potrdimo.

Količinski plan proizvodnje v ljubljanskem obratu je bil dosežen 95 % - proizvedli smo 25.147.000 komadov baterij. Če pa ne upoštevamo planirane proizvodnje za izvoz, je plan dosežen 100 %.

Tudi v Šentvidu je plan dosežen 100 % in to predvsem na račun baterij 6AF, ki smo jih proizvedli 6 % več, kot je planirano v tem obdobju, do konca leta pa se bo indeks še precej povečal.

V primerjavi z lanskim letom pa smo izdelali 13 % več baterij, produktivnost se je povečala za 10 % ob 3 % povečanju zaposlenih.

Prodali smo 25.364.000 komadov baterij na domačem trgu ali 11 % več kot lani v istem obdobju. Letni plan je bil realiziran 99 %. Ugotavljamo, da prodaja v zadnjih mesecih precej narašča in če bo trend porasta do konca leta vsaj enak sedanjemu, lahko računamo, da bomo pokrili izpad v aprilu (prehod na nov sistem plačevanja) in bomo plan dosegli, morda nekoliko presegli.

Po novem zakonu o ugotavljanju celotnega dohodka in dohodka smo dolžni le-tega izračunavati po plačani realizaciji in ne več po fakturirani, kot je to veljalo do letošnjega leta. Kupci morajo poravnati fakture v 15 dneh po prejemu blaga, torej lahko računamo zadnjih 15 dni v mesecu kot neplačano realizacijo in je ne smemo upoštevati v celotnem dohodku.

Celotni dohodek znaša torej po plačani realizaciji 76.042.000 din ali 8 % manjši od lanskoletnega. Po pokritju vseh stroškov poslovanja nam je ostal dohodek v višini 25.505.000 din, to je za 5 % več kot lani. Iz tega je razvidno, da so porabljena sredstva v primerjavi s preteklim letom manjša in to predvsem na račun amortizacije, ki smo jo lani obračunavali po funkcionalnih stopnjah, le-

tos pa smo se odločili za obračun po minimalnih stopnjah.

Iz dohodka smo morali pokriti pogodbene in zakonske obveznosti ter osebne dohodke. Tako znaša ostanek dohodka 2.850.000 din, kar je 2 % nad planom, v primerjavi z lanskoletnim rezultatom pa znaša indeks komaj 43 %.

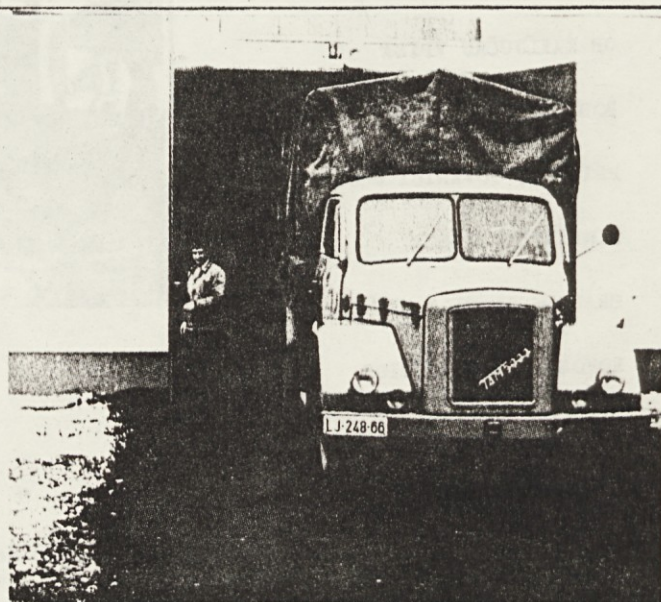
Osební dohodki so se povprečno dvignili za 17 % in znaša povprečni OD v ljubljanskem obratu 2.948, obratu Šentvid 2.985 in v režijskih službah 4.537 din. Delno so se OD povečali zaradi višje vrednosti točke, delno na račun višjih dodatkov za težje pogoje dela in pa z uvedbo dodatka na minulo delo in v režijskih službah z dodatkom na osebno oceno.

Z doseženimi rezultati smo trenutno lahko zadovoljni, seveda pa ne moremo trditi, da se ne bi mogli še izboljšati. In kako lahko vplivamo na boljše poslovanje?

Držimo se načela: optimalno količino izdelkov proizvedimo v čim krajšem času in s čim manjšimi stroški.

Metka Šimenc

Prispeli reprodukcijski materiali bodo vskladiščeni že v novem skladišču

tozd v zmaju

Na zboru delovnih ljudi tovarne dne 30.9. in 1.10.1976 je bila v skladu z zakonskimi določili ponovno izvoljena komisija za formiranje TOZD in sicer v nekoliko spremenjenem sestavu: Nerat, Jež, Kranjac, Kraševac, Medved, Hren, Glažar, Velikonja, Lendero.

Naloga komisije je, na podlagi že sprejete ugotovitve o možnosti organiziranja TOZD v tovarni Zmaj, da pripravi in izdela predlog samoupravnega sporazuma o združevanju TOZD v delovno organizacijo.

Za predsednika komisije je bil izvoljen Jež Zdravko, za njegovega namestnika Hren Jože in za tajnika komisije Glažar Jožica.

Komisija je na svojem sestanku z dne 13.10.1976 že sprejela konkretne sklepe oz. zadolžitve. Pripraviti je potrebno elaborat o družbeno-ekonomski upravičenosti ustanovitve OZD tovarna baterij Zmaj, samoupravni sporazum o združevanju TOZD v delovno organizacijo, samoupravni sporazum o delitvi premoženja, statut oz. za začetek statutarne sklepe delovne organizacije in temeljnih organizacij združenega dela.

Vsebinska Elaborata o družbeno-ekonomski upravičenosti ustanovitve organizacije združenega dela - Tovarna baterij "Zmaj": Uvod - na kratko opredeliti namen elaborata in ugotovitve komisije.

Dosedanja organiziranost in rezultati poslovanja
- splošni podatki z notranjo

- organizacijo,
- poslovni predmet,
- ekonomsko finančno stanje na dan 30.9.76 z oceno per 31.12.1976,
- podatki o skladih (aktiva-pasiva) analitično razčlenjeno po vrstah.

Poslovni predmet zajema:

- celotni dohodek in njegovo delitev
- pregled rezultatov poslovanja po obratih
- pregled pokazateljev uspešnosti poslovanja
- pregled zaposlenih - po strukturah in obratih
- podatki o izplačanih osebnih dohodkih
- obseg proizvodnje - količinsko in vrednostno po obratih.

Deli delovne organizacije, ki izpolnjujejo pogoje za formiranje TOZD

- ugotovitev enot, ki izpolnjujejo pogoje za TOZD
- proizvodni in prodajni program bodočih TOZD za leto 1977
- notranja organiziranost TOZD
- finančni plan z ekonomskimi razmerji med TOZD in DO.

Razdelitev sredstev in virov med TOZD

- razmejitev sredstev in virov po TOZD
- razdelitev obstoječih sredstev in virov po TOZD (ocenjeno per 31.12.1976)
 - a) poslovna sredstva,
 - osnovna sredstva
 - obratna sredstva
 - b) viri poslovnih sredstev
 - poslovni sklad
 - krediti
 - obveznosti do dobaviteljev

- ostalo
- c) sredstva in viri rezervnega sklada
- d) sredstva in viri sklada skupne porabe.

Samoupravni organi TOZD in delovne organizacije.

Ker je do konca letošnjega leta preostalo zelo malo časa, je komisija izdelala rokovnik ter zadolžila delavce in strokovne službe za pripravo materiala po posameznih poglavjih.

Dogovorjeno je, da mora biti predlog končnega besedila samoupravnega sporazuma o združevanju TOZD v delovno organizacijo pripravljen do 29.11.1976.

Komisija se strinja, da se koristi sodelovanje zunanjih sodelavcev.

Obravnava na družbeno političnih organizacijah, delovnih skupinah, samoupravnih organih in zbora delovnih ljudi o ekonomski analizi se izvede do 25.11.1976.

Elaborat o družbeno-ekonomski upravičenosti ustanovitve OZD - Tovarna baterij Zmaj se bo tiskal v obliki kot samoupravni sporazumi tovarne ter se bo razdelil delavcem za obravnavo.

Iz doslej prebranega poročila o delu naše komisije ste lahko sami zaključili, da komisija koordinira in vodi delo posameznih strokovnih služb, ki so zadolžene za pripravo posameznih gradiv (vedno v pisni obliki). Pri svojem delu se bomo skušali posluževati izkušenj drugih DO, sigurno pa naše delo ne more potekati po nekem modelu, saj ima naša tovarna določene specifičnosti, ki so nam lastne in na podlagi katerih bo potekalo naše delo za formiranje TOZD.

Zdravko Jež

slovesen trenutek

Petek 29. oktobra 1976 bo nedvomno v bogati 53 letni zgodovini Zmaja zabeležen kot svetel dogodek, pomemben datum, ko smo Zmajevci "uradno" prevzeli v uporabo novozgrajeno skladišče, objekt z 2.050 kvadratnimi metri površine na novi lokaciji v Stegnah.

Ob prisotnosti članov delavskega sveta, vodilnih delavcev, predsednikov samoupravnih organov in družbeno političnih organizacij in drugih predstavnikov, je predsednik delavskega sveta Kranjac Zdenko prerezal trak na vhodnih vratih. S tem trenutkom, ki je imel le skromno simbolično obeležje, pa je za nas zaposlene pomenil velik korak v nov prostor, nov čas, nove razmere tistih razsežnosti, o katerih smo dolga leta le sanjali, utesnjeni med tri ceste in železnico na Šmartinski 28. S tem trenutkom pa se seveda naše delovne razmere ne bodo spremenile čez noč, vendar bosta močno

opazna dva dejavnika kot vodilni sili za boljše delovne pogoje v perspektivi in sicer v dveh smereh. Povečana aktivnost v predpripravah, vključujoč zunanje faktorje za čimprejšnji start v nadaljevanje gradnje in drugo, koriščenje že zgrajenega objekta v tolikšni meri, da se zmanjša utesnenost nekaterih linij v obstoječem proizvodnem obratu. To pa je vsekakor nova oblika razširitve proizvodnih in vzdrževalnih procesov ob ugotovitvi, da smo v zadnjih letih že do skrajnosti izkoriščali sleherni prostorček na obstoječi lokaciji in ga namenili uporabi ustrezne dejavnosti.

Ob upoštevanju in razmišljanju vsega tega, je omenjeni dogodek, ko smo nekoliko svečano odprli novozgrajeni objekt, imel za prisotne radosten občutek in ugotovitev, da se je rezultat naših do-

sedanjih prizadevanj odrazil tudi v tej smeri.

Ko smo v tem sončnem opoldnevu stali pred gotovim objektom in poslušali kratek priložnostni nagovor direktorja Zmaja Milana Slemnika, smo v mislih obudili polaganje prvega kamna tistega mrzlega in meglenega 9. decembra lani, ko je sekretar komiteja mestne konference ZKS Vinko Hafner med drugim dejal, da uresničevanje tako velikega objekta ni le pomemben za 400 delavcev Zmaja industrijsko skupnost Iskre, temveč za celotno Ljubljano. Tedaj je še omenil, da je naša skupna naloga, da Zmaju kot tovarni baterij z dolgoletno tradicijo omogočimo čimprejšnjo dokončno zgraditev vseh objektov, ki so nujno potrebni za nadaljnjo industrijsko dejavnost z vsemi ustreznimi pogoji dela za vse delavce Zmaja.

My

zaključek gradnje

V ponedeljek 18. oktobra 1976 se je v objektu Zmaja v Stegnah končno sestala komisija za tehnični pregled zgrajenega objekta, ki jo je imenoval Oddelek za gradbene in komunalne zadeve Skupščine občine Ljubljana-Šiška.

Komisijo so sestavljali Veber Franc za gradbeni del in kot vodja komisije, Mihelčič Marko, gradbeni inšpektor, Mencin Jože, elektroenergetski inšpektor, Piskar Janez, sanitarni inšpektor, Fatur Mira, inšpektor za delo, Ogrinec Zdenko za požarno varnost, Klemše Franc iz Uprave za javno varnost in Žužek Ana, svetovalka za gradnjo.

Pri delu komisije so sodelovali še Slemnik Milan, direktor Zmaja, Primožič Bojan, ki po pooblastilu zastopa Zmaj, Rus Janez, ki zastopa Zmaj kot nadzorni organ investitorja za

gradbena dela, Stok Žarko kot nadzorni organ investitorja za strojništvo, Karlo Feliks, zastopnik GP Tehnika kot izvajalca gradbenih del, Omejc Vinco, zastopnik Elektromontaže kot izvajalec električnih instalacij, Zupančič Ferdo, zastopnik Mestnega vodovoda kot izvajalec zunanjega vodovodnega omrežja, Pristavec Rasto za izvajanje strojnih inštalacij in Ambrožič N od Zvezde Maribor kot izvajalec tlakarskih del.

Komisija si je ogledala celoten objekt, posamezni inšpektorji pa še posebej tiste zadeve, ki so bile zajete z njihovega strokovnega področja.

Komisija je ugotovila, da je objekt zgrajen točno po potrjeni tehnični dokumentaciji, nekatere malenkosti, predvsem tiste, ki so nastale zaradi dopolnitev raznih predpisov

v času gradnje, pa se bodo uskladile naknadno.

Sicer pa ob zaključku gradnje tega objekta, ki smo ga vseskozi spremljali tudi v našem glasilu od položitve temeljnega kamna pa do danes, tokrat navedimo še nekaj zaključnih podatkov.

Objekt leži na zemljišču parcele številka 1713, 55/1, 56 k.o. Dravlje. Novo skladišče ima prostore za kartonsko embalažo, rondole, HTV trakove in cinkove čaše, polizdelke, manganov dioksid, KOH, Zn, ZnO in škrob, gotove izdelke, prostor za prevzem in izdajo blaga, za pisarno, garderobo za deset zaposlenih in sanitarije.

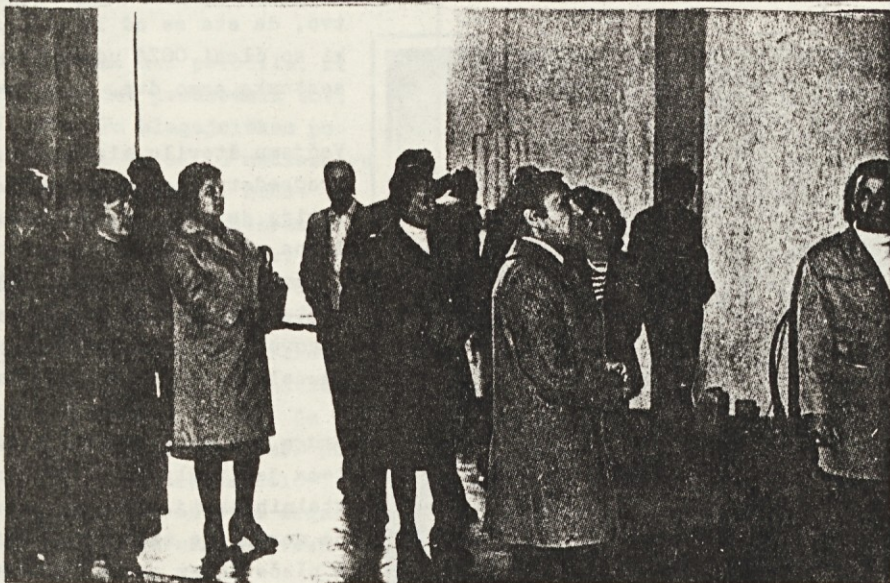
Celotna kvadratura skladišča je cca 2.000 kvadratnih metrov.

Objekt je montažne izvedbe, v armiranem betonu, osnovni raster stebrov je 15 x 15 metrov. Koristna površina (do nosilcev) pa je 6 metrov.

V objektu so elektroinstalacije za jaki in šibki tok, strelvod, vodovod in hidrantno omrežje.

Hala je tipska, montažne izvedbe, tip ABM gradbenega podjetja TEHNIKA - Industrijski biro.

S temi podatki smo nekako zaključili celotno podajanje informacij okrog gradnje tega objekta, od priprav, temeljnega kamna, postavljanja stebrov, nosilcev, strehe, stene in še marsičesa, kar se je na našem gradbišču v Stegnah dogajalo od 9. decembra lani do danes. Upamo, da so bralci bili kolikor toliko na tekočem z vsem dogajanjem, ki je vodilo do zaključne faze našega skladišča. Od sedaj dalje pa bomo že dejali: To je objekt, ki je bil zgrajen leta 1976. My

Ogled notranjih prostorov v Stegnah takoj po svečani otvoritvi

upravičena kritika

Volilna konferenca mladih

Malokdo med nami ve, kaj je to mladinska organizacija. Pravimo, da pač nič "pametnega ne pade od njih". Verjetno je ugotovitev, da se mladinsko organizacijo premalo "čuti" v delu in življenju tovarne deloma pravilna, ne vemo pa s kakšnimi težavami se srečujejo pri svojem delu.

Dne 6. oktobra smo prisostvovali volilni konferenci osnovne organizacije Zveze socialistične mladine v tovarni. Udeležba na sami konferenci je bila dokaj skromna, zato pa so bile podane več ali manj objektivne kritike in pripombe na delo osnovne organizacije. Želel bi po tej poti seznaniti delavce tovarne Zmaj z nekaterimi ključnimi problemi osnovne organizacije.

V uvodnem poročilu je predsednik kritično ocenil delovanje osnovne organizacije v njegovem mandatnem obdobju. Posebno pozornost je posvetil ključnim problemom kot so kadrovska politika in izpeljava akcij.

Med osnovnimi težavami je prav gotovo problem socialistično usmerjenih in izobraženih mladincev. Prav v ta namen je osnovna organizacija v povezavi z OK Ljubljana-Center in delavsko univerzo Boris Kidrič organizirala predavanje o organiziranosti ZSMS in aktualnih dogajanjih v svetu. Žal je bila udeležba na teh predavanjih zelo skromna, ne samo s strani osnovne organizacije mladine, ampak tudi s strani ostalih družbeno-političnih organizacij. Mislim, da kasnejši izgovori o premaj-

hni informiranosti in pomanjkanju časa niso zadostna utemeljitev. Izmed članov osnovne organizacije se nihče ni udeležil enotedenske "mladinske politične šole", ki jo organizira OK ZSMS Center. Ali je tu res problem samo denar?

Nadalje je zelo zaskrbljujoča starostna struktura članstva. Res je sicer, da smo v svojo sredino sprejeli nekaj novih mladincev, še vedno pa je vprašanje, kaj bomo storili s starejšimi člani, ki so povrh v večini neaktivni in se sploh ne udeležujejo sestankov. Mislim, da bo potrebno v bodoče bolj razmišljati v tej smeri. Zaskrbljujoče je tudi dejstvo, da sta se Mladinskih delovnih skupin udeležila samo dva člana osnovne organizacije in to v jubilejni 30-letnici MDA in kljub veliki obveščeni vseh članov in mladine nasploh.

Posebno kritiko bi namenil članom OOKZ, ki so člani OOKSM, kajti prav oni bi morali biti gonilna sila mladinske organizacije (po statutu ZKS in ZKJ). Žal pa je največkrat ravno nasprotno. Že samo dejstvo, da sta se od 12 mladincev, ki so člani OOKZ udeležila sestanka samo dva, to potrjuje.

Večjemu številu mladincev iz predsedstva osnovne organizacije je bila omogočena udeležba na raznih seminarjih in posvetih pri OK Ljubljana Center, vendar so z jalovimi odgovori opravičevali svojo neudeležbo. Zakaj temu tako?

Druga nič manj zaskrbljujoča tema je izpeljava tekočih in stalnih akcij. Ne smemo in ne moremo se zadovoljiti samo s plačevanjem savne, bazena itd. Več pozornosti bi bilo potrebno posvetiti občasnim

Dosedanji predsednik OO ZSM Maks Petavs je ocenil delo mladine v minulem obdobju ter nanizal nekaj kritičnih pripomb na aktivnost

ŽNIDARŠIČ Danica
predsednica OO ZSM v Zmaju

akcijam, preko katerih bi na najboljši in najbolj ustrezen način usmerjali delo in izobraževali vsakega mladince v člana tovarne. Verjetno je delna zaprtost in nezainteresiranost osnovne organizacije kriva, da mladina nima večjega vpliva v tovarni. Poiskati bi morali možnosti, da se osnovna organizacija odpre vsem mladim članom v tovarni in ne samo članom OOOZSM.

To je samo del poročila, ki ga je podal predsednik tov. Petavs. Po blagajniškem poročilu in poročilu nadzornega odbora smo izvedli nadomestne volitve. Predsednik OOOZSM v tovarni je tov. Žnidaršič Danica, sekretar pa tov. Smrdel Aleš. Petavs Maks je prevzel kadrovske evidenco in idejno politično izobraževanje. Upajmo, da bodo pričujoče spremembe pozitivno vplivale na delovanje in delo osnovne organizacije v tovarni na vseh področjih.

Maks Petavs

posvet predsednikov oozsm

V dneh 8. 10. do 10. 10. 1976 je Občinska konferenca Zveze socialistične mladine Ljubljana Center organizirala posvet predsednikov osnovnih organizacij ZSMS, predsednikov koordinacijskih svetov ZSMS s sedežem v občini, delegatov občinskih zvez družbenih organizacij in društev v občini, članov predsedstva Občinske konference, predsednikov komisij, odborov pri predsedstvu Občinske konference in članov predsedstev področnih konferenc pri OK ZSM Ljubljana-Center. Osnovna tematska področja dela na posvetu so bila:

- 1) Človek, delo in kultura
- 2) Obravnavanje poteka javne razprave o osnutku zakona o združenem delu
- 3) Združevanje dela in sredstev
- 4) Srednjeročni program OZD občine Ljubljana-Center, regije, republike itd.
- 5) Aktivnost ZSM skozi akcijo - razprava o osnutku zakona o združenem delu
- 6) Odnosi v mednarodnem delavskem gibanju in družena vloga gibanja neuvrščениh
- 7) Konferenca socialistov v Cavtatu.

Pri razpravi na temo Človek, delo in kultura so sodelovali Bojan Adamič, skladatelj, Polde Bibič, igravec, Vojko Krivokapič, glavni in odgovorni urednik "Komunista", Ivan Potrč, književnik, Vozny Jože, režiser.

Povdarjeno je bilo, da moramo na tem področju še bolj ažurno

delati kot smo dosedaj, kajti prvi vzpodbudni rezultati se že kažejo. Še vedno pa ponekod posvečajo premalo pozornosti kulturi. Opredeliti se moramo predvsem na dve nalogi in to:

- načrtno oblikovanje marksistične estetike, torej marksistične teorije kulture in umetnosti
- preskok sedanje kulture na novo, višjo stopnjo.

Pojavilo se je vprašanje hermetične kulture. Hermetična kultura je kultura, ki ni dostopna množici ali pa množica ni sposobna sprejemati te kulture v svojem času, dočim pa običajno kasneje, ta kultura postopoma postane dostopna množici in jo sprejema. Precej vprašanj se je nanašalo na 100-letnico Cankarjevega rojstva, vendar o tem ne bi pisal, saj je bilo dovolj povedanega.

Na temo o srednjeročnem planiranju in zakonu o združenem delu smo diskusijo zaokrožili na občino Center. Občina Center je postala poslovno in trgovsko središče Ljubljane in deloma Slovenije. Opažamo, da razvoj industrije v občini močno nazačuje. Slabi pogoji in prostorska utesnjenost ne dovoljujeta, da bi se razvila kakšna večja industrija. Velike in neizkoriščene možno-

/naslednja stran/

posvet predsednikov

sti pa so v industriji, ki potrebuje malo prostora in je njen proizvod specifičen torej tudi konjkturen na trgu. Nadalje bo v bližnji prihodnosti potrebno povezati majhne trgovine v večje sklope, saj se bodo tako možno zmannšali režijski stroški pri prodaji in se bo povečala kupno prodajna moč teh trgovin. Pereč problem so vsekakor tudi projektantske organizacije, ki pa niso sposobne realizirati kompletnen engenering in elaborat. Tudi tu bo potrebno z združevanjem doseči boljše kvaliteto.

Močan vpliv na proizvodne in prodajne organizacije je čutiti po novem zakonu o zagotovitvi plačil. Zaloge v proizvodnji rastejo, smo na meji konjunktornosti. Tu in tam pa se že kažejo izboljšave in stvari se počasi odpirajo.

Dotaknili smo se nekaterih tekočih vprašanj o predstojem samoprispevku II v Ljubljani. Občina Center nekih velikih pridobitev ne bo dobila, večjo stopnjo infrastrukture pa se bo zagotovilo drugim občinam in predvsem novim naseljem, ki rastejo in so že zrasla v okolici Ljubljane.

Navedene teme so podajali sledeči tovariši in tovarišice: Samardžija Miro, predsednik Izvršnega sveta skupščine občine Ljubljana Center, Keršovan Nuša, podpredsednik Izvršnega sveta skupščine občine Center, Završnik Franc,

OB ZAKLJUČKU VPISA

Vpisovanje posojila za ceste je zaključeno. V Zmaju smo z vpisovanjem začeli 15. junija, zaključili pa 29. oktobra 1976. Zato vam tokrat že lahko posredujemo končne rezultate.

namestnik sekretarja
Občinskega komiteja ZK
Ljubljana-Center, Makovec
Igor, organizacijski
sekretar občinskega komiteja
ZK Ljubljana-Center.

Tov. Bogdan Pogačnik, urednik Dela, je nekaj svojih mnenj in zapažanj razgrnil na temo konference socialistov v Cavtatu. V Cavtatu se je zbralo okoli 150 socialistov iz raznih držav, ki so razpravljali o različnih poteh socializma in revolucije. Večina diskutantov je vsaj v grobem pravilno ocenila neuvrščenost in vlogo Jugoslavije v njej. Poudarili so tudi, da je v sodobnem kapitalističnem svetu marksizem postavljen na nove temelje in da so spremembe nujne. Seveda pa se med seboj razlikujemo po potek, ki jih ubiramo k skupnemu cilju.

Na zaključku smo sprejeli sklepe in se dogovorili o aktivnosti v tekočih akcijah.

Maks Petavs

Od 415 zaposlenih jih je posojilo za ceste vpisalo 353. Takoj pa je treba pripomniti, da od 62 sodelavcev, ki jih ni na seznamu vpisnikov, je 7 opravičenih. To so na primer matere samohranilke z nizkim osebnim dohodkom ali delavci, ki so že itak potrebni socialne pomoči. Dalje, v tem številu je nekaj delavcev, ki so prekinili delovno razmerje in tako se številka 62 občutno zniža.

Oglejmo si še ostale podatke.

Uprava - 107 vpisnikov z vsoto 255.400,00 dinarjev, služba vzdrževanja - 17 vpisnikov, kar zneso 30.700,00 din in obrat Ljubljana - 130 vpisnikov s 181.300,00 dinarji. V obratu šentvid je zabeleženih 99 vpisnikov s 145.300,00 dinarji.

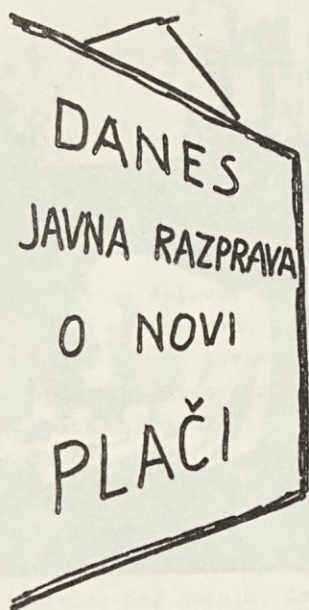
Tako smo v Zmaju zbrali 612.700 dinarjev s 353 vpisniki posojila za ceste.

Naj še omenimo, da je Zmaj kot podjetje vpisal 508.000 dinarjev posojila.

Tako je akcija, zasnovana spomladi letos za vpis posojila za novogradnje, rekonstrukcije in modernizacijo regionalnih cest v SR Sloveniji našla ugoden odziv tudi pri zaposlenih v Zmaju.

My

priznam, tovariši moji...

RES JE, DA SEM KOT ČLAN KOMISIJE GLASOVAL „ZA“, AMPAK ZATO, DA DANES LAHKO REČEM „NE“ !!!

TRI KOMISIJE

V komisijo za izvajanje priprav za organiziranje temeljnih organizacij in za izdelavo predloga samoupravnega sporazuma o združitvi v delovno organizacijo so bili na zborih izvoljeni naslednji delavci:

Iz proizvodnje Ljubljana
Jež Zdravko - predsednik
Velikonja Božidar
Nerat Anton

Iz proizvodnje Šentvid
Hren Jože, namestnik
Medved Mara
Kraševac Miro

in iz skupnih služb
Glažar Jožica, tajnik
Lendero Franc
Kranjac Zdenko.

Komisija ima konkretne naloge, njena funkcija pa preneha z dnem vpisa konstituiranja delovne organizacije v sodni register.

Delavski svet je 8. oktobra letos imenoval stalno strokovno komisijo, ki bo spremljala izvajanje samoupravnega sporazuma o osnovah in merilih za razporejanje dohodka in sredstev za osebne dohodke v sestavi:

Bolte Metod, predsednik
Hren Jože
Smrdel Aleš
Kranjac Zdenko
Jež Zdravko

Komisija za odlikovanje delavcev, imenovana na delavskem svetu 15. junija letos se je sestala 13. oktobra ter obravnavala smernice za nadaljnje delo. V komisiji, kot že vemo so:

Miklavac Stanka, predsednik
Barborič Marta, tajnik
Jovanovič Milivoj, član
Lendero Franc, član

O delu, uspehih in rezultatih vseh treh komisij vas bomo skušali občasno obveščati.

- Ur.

VAS ZANIMA ?

Koliko so "sejali" naši sveti

Delavski svet je imel do konca oktobra 25 sej, od tega 7 izrednih, za svoja zasedanja je porabil 47 ur in 30 minut, udeležba na sejah je bila povprečno 82 %, sprejetih sklepov pa je 229.

Svet za medsebojna razmerja je imel do konca oktobra 17 sej, od tega 1 izredno, za svoja zasedanja je porabil 21 ur in 5 minut, udeležba je bila povprečno 72 %, sprejetih sklepov pa je 245.

Svet za notranjo samoupravno kontrolo je imel do konca oktobra 5 sej, za svoja zasedanja je porabil 7 ur in 55 minut, udeležba je bila 75 %, sprejetih sklepov 14.

bralcem glasila

NAŠ GLAS

Novoletna številka našega glasila, ki bo obenem tudi zadnja v letošnjem letu, bo izšla zadnje dni meseca decembra. Kot vsako leto jo želimo tudi tokrat popestriti z različnimi prispevki z različnih področij in od tistih avtorjev, ki so vse leto molčali. Brez dvoma jih je precej med njimi, ki bi se že po svoji službeni dolžnosti morali vsaj občasno oglašati v našem glasilu. Poleg teh pa imamo sodelavce v lju-bljanskem ali šentviškem obratu, od katerih se "sliši" le molk.

Skušajmo s skupnimi močmi za- beležiti letošnje uspehe in težave, odprte probleme in na- kazane rešitve ter navrzimo še marsikaj iz našega delovnega življenja, kar bi vse skupaj kot celota našega glasila pri- spevala k svečanemu in zadovo- ljnemu prehodu v Novo leto 1977.

Res zadnji rok za oddajo gra- diva je 15. december. Sestavke pa, ki niso strogo vezani na čas, pa želimo dobiti preje, ker le na ta način lahko ustre- zno kreiramo tudi tehnično in smiselno obliko.

Pričakujemo vaš odziv!

-Ur.

**pišite v
naš glas**

vsi smo obramba

V sredo 20. oktobra letos je sovražnik v popoldanskem času bombardiral nekaj mest na Gorenjskem in Štajerskem. Istega dne je sovražnik bom- bardiral tudi območje Starega Vodmata in poškodoval nekaj zgradb, nekaj prebivalcev pa je bilo tudi ranjenih. Poško- doval je stanovanjske bloke v Potrčevi ulici 2, 4 in 6, stolpnico v Grabljevičevi ulici 32 in osnovno šolo dr. Jožeta Potrča.

To bi bilo lahko le kratko, jedrnato poročilo vojnega stanja, ki je šlo v tem pri- meru le za organizirano vajo civilnezaščite Stari Vodmat pod geslom: VSI SMO OBRAMBA, in v kateri je sodelovala tudi sanitetna ekipa Zmaja v sestavi Miklavc Stanka kot vodja ekipe ter Peterlin Milena, Setnikar Ivanka, Krisper Brigita, Kališek Joža in Strah Dragica.

Opazovalci vaje smo sprem- ljali sam začetek vaje, alarm, bombardiranje in po končanem alarmu aktivizacijo

vseh sodelujočih od reše- vanja ranjencev, gašenja po- žarov, evakuacijo pbi- valstva in drugih ukrepov v takšni situaciji. Po končani akciji, ki je bila strokovno in solidno izvedena, pa je štab analiziral celoten potek in ocenil uspešnost vaje.

My

Slika zgoraj: v organizirani vaji civilne zaščite Stari Vodmat je sodelovala tudi sanitetna ekipa tovarne ZMAJ

Slika spodaj: naša ekipa se je tokrat predstavila v novih, lično izdelanih oblekah.

o našem gasilstvu

POŽARNA PREVENTIVA V NAŠI TOVARNI

Večkrat se delavci sprašujemo, kako je poskrbojeno za požarno varnost v naši tovarni. Ker mnogi s tem niso seznanjeni bi v kratkem opisal tudi to področje.

Kakor ste že mnogi opazili tovariša Orešnika, ki si ogleduje in preneša te naše gasilske aparate, naj omenim, da je že dolga leta naš sodelavec in ki nam ureja to gasilsko preventivo.

Poleg tega pa vsako leto izvedemo skupno demonstracijo gašenja ki nam služi za obnavljanje znanja o delovanju ročnih gasilskih aparatov in usposabljanje delavcev, da bi ob morebitnem požaru bili sposobni takoj začeti z gašenjem in preprečiti morda veliko gospodarsko škodo. Da pa so ti gasilski aparati vsak trenutek sposobni uspešnega delovanja, mora Orešnik vsak aparat 2 x letno pregledati, ponovno napolniti, kakor pravimo, opraviti obvezni letni servis. Če pa si zamislimo, da je samo v Ljubljani več kot 140 aparatov vidimo, da je to kar precejšnje delo. Poleg tega skrbi tovariš Orešnik še za gasilske aparate v naših avtomobilih. Večkrat pa ga vidimo tudi pri obhodih po naših skladiščih in ostalih proizvodnih prostorih. Ogleduje si morebitna žarišča požarov ter opozarja v svojem poročilu da to in ono čimprej odstranimo. Toda kljub večkratnim opozorilom se nekatere napake ponavljajo: metanje ogorkov od cigaret po tleh, mastne krpe tudi ležijo na mestih

kjer ni za to predvideno itd. Zato bomo sedaj postavili k vsakemu stroju stoječ pepelnik, da bodo delavci tam puščali svoje ogorke. Ob tej priliki tudi prosim naše delavce, da te peplnike ne poškodujejo.

Podobno delo opravlja Orešnik tudi v Šentvidu. Da pa tudi gasilstvo pri nas napreduje, naj povem, da se v Šentvidu ravno sedaj formira gasilska desetina, ki bo lahko ob morebitnem požaru priskočila na pomoč. Upam, da bo to kmalu uresničeno in da bodo ti prostovoljci kaj kmalu dobili tudi svoja gasilska oblačila.

Naj ta zapis končam z mislijo, da teh gasilskih pomagal ne bi nikdar več zares uporabili in da bi gasilske aparate uporabljali le na naših letnih demonstracijah. Obenem bi se zahvalil tovarišu Orešniku za njegov vsakoletni trud in v upanju za še nadaljnje dobro sodelovanje.

Cerar Lojze

UVEDBA MIKROFILMA V NAŠE POSLOVANJE

V sodobnem proizvodnem in menjalnem procesu ni produktivnost nikjer tako visoka, kot pri nastajanju vseh vrst popisane papirja. Kljub temu, da ima papir to lastnost, da zgori, strohni in podobno, pa se vendarle že zgublamo v papirju in v vedno večji potrošnji lesne mase, onesnaževanju okolja itd. Največje težave pa nastajajo takrat, kadar moramo iz določenih razlogov papir shranjevati, v njem iskati podatke, papir prenašati in podobno.

Prav v takih primerih pa vedno bolj občutimo lastnost, ki jo ima papir, njegova teža, prostornina, ki jo zavzema, gorljivost, podvrženost vremenskim vplivom, vedno večja cena zaradi pomanjkanja papirja itd.

To je le del pomena mikrofilma in o katerem je razpravljajal delavski svet 9. 11. 1976 in o čemer bomo poročali prihodnjič.

My

O vaji iz požarno varnostne preventive 22. septembra letos smo že pisali, tokrat pa objavljamo sliko, posneta ob Grabljevičevi cesti.

osebni dohodki

IZPLAČILO OSEBNEGA DOHODKA PREKO TEKOČIH RAČUNOV

Pred letom dni smo se delavci tovarne Zmaj soglasno s podpisi odločili, da preidemo na izplačevanje osebnih dohodkov preko hranilnih knjižic. Do danes nam je takšen način poslovanja že prišel v "meso in kri" in gotovo se ne bi več odločali za gotovinsko izplačevanje. Naredili smo korak naprej, naredimo še enega. Novo geslo Ljubljanske banke glasi: Živite s časom, poslušajte s tekočimi računi.

Prednosti izplačevanja osebnih dohodkov preko tekočih računov so neprimerno večje kot pri izplačevanju le teh preko hranilnih knjižic. Ko se boste podrobneje seznanili s splošnimi pogoji poslovanja s tekočimi računi, vaša odločitev ZA gotovo ne bo težka.

V tovarni bi želeli preiti na izplačevanje osebnih dohodkov preko tekočih računov s 1.1.1977. To velja samo za obrat v Ljubljani. V šentvidu pri Stični bi zaenkrat imeli s takšnim načinom izplačevanja osebnih dohodkov prevelike težave, saj je bančna in poštvena mreža na tem področju slabo razvejana.

Tudi tokrat se bomo za nov način izplačevanja osebnih dohodkov odločali s podpisi, zato je prav, da se najprej z njimi temeljito seznanimo.

Izkušnje ravno kažejo, da se delavci v nekaterih organizacijah še niso odločili za izplačevanje osebnih dohodkov na tekoče račune, ker jim ni bil dovolj pojasnjen način takega izplačevanja in prednosti, ki jih ima poslovanje s tekočimi računi za organizacijo in delavce.

V kolikor se bo večina delavcev odločila za nov način izplačevanja, bi v sodelovanju z Ljubljansko banko organizirali v tovarni hranilno službo (2 x tedensko), ki bi delavcem znatno olajšala poslovanje z banko, saj bi denar lahko dvigali v tovarni.

Prav pa je, da se seznanimo tudi s splošnimi pogoji poslovanja s tekočimi računi, zato jih v celoti objavljamo.

Splošni pogoji poslovanja s tekočimi računi občanov

1. Tekoči račun občana je račun, ki je odprt v bančnih knjigah na željo občana. Ko imetnik tekočega računa porabi svoja deponirana sredstva, lahko postane saldo na računu negativen do vnaprej določene meje - limita, ki ga določi banka.

2. Pravico do uporabe tekočega računa imajo vsi občani, in to tisti, ki so v stalnem delovnem razmerju, kakor tudi ob-

čani s svobodnimi poklici, kmetovalci, upokojenci, invalidi in drugi.

3. Občani lahko deponirajo v korist tekočih računov vse vrste svojih prejemkov in sredstev.

4. Imetnik tekočega računa lahko v mejah razpoložljivih sredstev izdaja naloge v breme svojega tekočega računa za plačilo blaga in vseh vrst storitev ter za dvig gotovine.

5. Plačila iz predhodne točke opravljajo občani s čeki, in to pri vseh trgovskih, turističnih, gostinskih in drugih organizacijah v državi. Čeki se lahko vnovčijo tudi pri vsaki banki v državi.

Plačilo se opravi z limitiranim čekom na obrazcu 19 a SDK, in to samo v razponu limitiranih zneskov, kar pomeni, da se posamezen ček ne more glasiti na znesek, večji od 1000 din niti manjši od 30 din. Banka jamči za izplačilo vsakega čeka v okviru limitiranega zneska, če so izpolnjeni vsi pogoji navedeni na hrbtni strani čekovne karte.

6. Pri izpolnjevanju čeka mora imetnik tekočega računa oz. pooblaščenca oseba paziti na naslednje:
da izpiše kraj in datum izdaje čeka,
da navede številko partije, ki jo je banka določila za njegov tekoči račun,
da izpiše znesek s številko in besedo,
da napiše naziv uporabnika (če kupuje blago ali plačuje storitve naziv ustrezne organizacije združenega dela, če pa dviga gotovino, besedi "meni osebno"),
da ček podpiše tako, kot je deponiral svoj podpis pri banki oz. na čekovni karti.

7. Čekovno karto izda banka imetniku tekočega računa in morebitnemu pooblaščenцу zato, da se z njo legitimira (skupaj z osebno izkaznico) pri plačilu kupljenega blaga ali izvršenih storitev oz. kadar dviga s čekom gotovino pri banki.

Čekovne blankete in čekovno karto mora imetnik tekočega računa skrbno hraniti. Če imetnik ali pooblaščenec ček ali čekovno karto izgubi ali uniči, mora to takoj sporočiti naslovni banki. Posledica škode, ki lahko nastopi, nosi imetnik tekočega računa.

Pooblastilo lahko imetnik tekočega računa pisмено prekliče in vrne čekovno karto

pooblaščenca. Če ne vrne čekovne karte pooblaščenca, je odgovoren za vse posledice, ki bi nastale, če pride do izplačila čeka po preklicu kjerkoli, razen pri banki, ki vodi tekoči račun.

8. Imetnik tekočega računa lahko pooblasti banko, da v breme njegovega tekočega računa plačuje stroške, ki se poravnajo v enakih časovnih obdobjih kot npr.: stanarina, električna energije, voda, radijska in televizijska naročnina ipd.

Za ta plačila izda imetnik tekočega računa banki trajni nalog na posebnem tiskanem bančnem obrazcu. Če pride do spremembe pogojev v trajnem nalogu, mora to takoj pisмено sporočiti banki.

9. Imetnik tekočega računa ne sme izdati čeka brez kritja. Tak prekršek se kaznuje po 26. členu zakona o čeku in po 232 a členu kazenskega zakonika, poleg tega pa mu banka računa poleg rednih še kazenske obresti od prekoračenega zneska.

10. Zapiranje (saldiranje) teko-

čega računa se opravi napisme-no zahtevo njegovega imetnika in po sklepu banke. Če imetnik tekočega računa prekorači svoje pravice in zlorabi dana pooblastila.

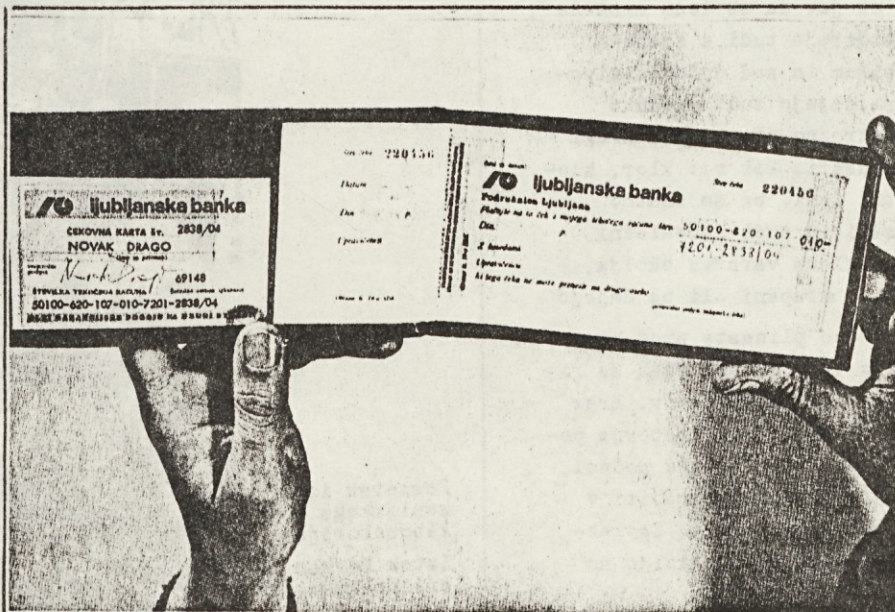
11. Banka obrestuje depozite na tekočih računih po 4 % letni obrestni meri.

12. Za izkoriščeni limit s tekočega računa zaračuna banka obresti po 12 % letni obrestni meri.

13. Vsa nadaljnja potrebna navodila dobijo občani - imetniki tekočih računov pri enoti banke, ki jim bo odprla tekoči račun.

14. Imetniki tekočih računov se morajo držati splošnih pogojev o poslovanju s tekočimi računi.

Smolič F.

katalizatorji

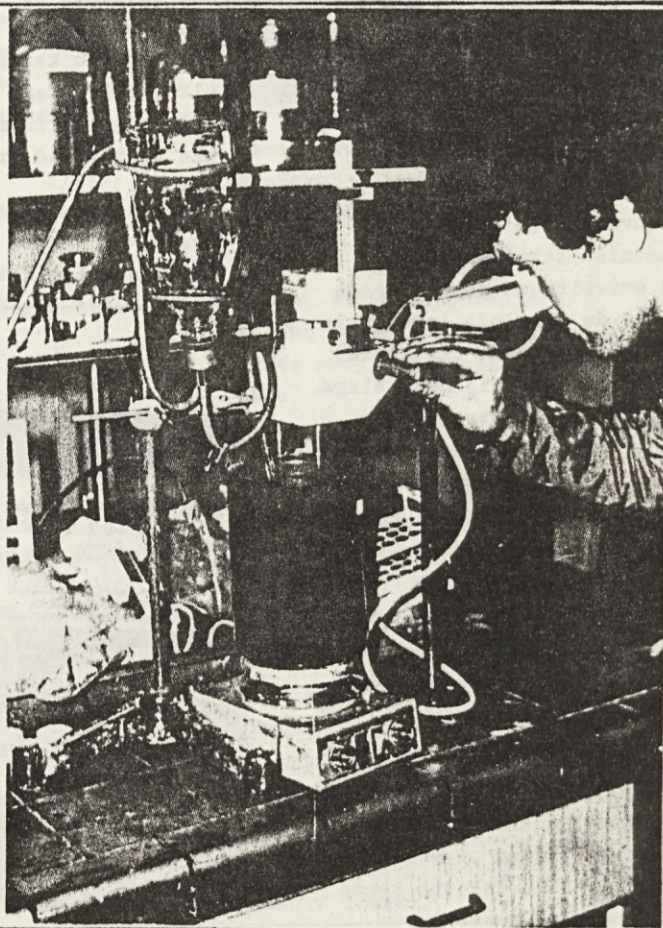
Za proizvodnjo baterij srečamo med surovinami naravni, elektrolitki in tudi sintetični manganov dioksid. Naravni MnO_2 ni nikdar posebno čist, zgodi pa se, da ob primerni depolarizacijski sposobnosti prisotne primesi niso škodljive in takrat govorimo o baterijski kvaliteti, s tujko "battery grade". Elektrolitski MnO_2 je praviloma zelo čist. Že izhodne raztopine manganove soli se skrbno očisti sledov železa in drugih kovin, najprej z dodatki karbonatov ali apna in nato še z obarvanjem z žveplovodikom pri ustreznih kislosti. Skrbno uravnani pogoji elektrolize: koncentracija, temperatura, izbira elektrod, dajejo produkt, ki ustreza gama-kristalni modifikaciji in ki je tudi dober depolarizator v LR in Leclanche baterijah. Elektrolitski MnO_2 je produkt anodne oksidacije. Znano pa je, da se ioni mangana oksidirajo tudi z zračnim kisikom in pod določenimi pogoji dajejo tudi produkt z ustrezno strukturo. Drugi oksidanti, kot so: klor, kloratni ioni, pa so znatno dražji in tudi nevhvalni iz pogleda varstva okolja, saj so strupeni ali pa dajejo strupene plinaste produkte. Poleg tega je potreben za reakcijo še katalizator. Brez prisotnosti katalizatorja potekajo reakcije tako počasi, da jih ni možno izrabiti v tehnološkem merilu. Za različne kemijske reakcije so

običajno tudi katalizatorji različni. Ugotoviti pa je treba tudi druge optimalne pogoje.

Pri predelavi mangana v sintetični manganov dioksid so vmesna faza manganove spojine v raztopini, npr.: manganov klorid $MnCl_2$. Vse naše manganove rude iz Jugoslavije je možno pretvoriti v klorid, ter odstraniti s filtracijo netopne snovi in jalovino. Tudi čiščenje raztopine ni tak problem. Osnovni raziskavi so bila torej uporaba domačih surovin in tudi

faze mletja v obratu Šentvid pri Stični.

Že nekaj mesecev pa v laboratoriju tovarne Zmaj potekajo poskusi glede izbire katalizatorja, ki bi omogočal oksidacijo manganovega klorida z zračnim kisikom dovolj hitro in tvoril še produkt, ki ima dobre depolarizacijske sposobnosti. Poskušajo se tudi z zmesjo več katalizatorjev, ki so nam prav dobro znani. Preostanejo še poskusi, ali se med reakcijo katalizator tudi sam ponovno tvori v vedno večji količini in predstavlja istočasno tudi produkt sinteze. To bi bil namreč prihranek pri katalizatorju in poenostavitev sinteze. Seveda z laboratorijskimi poskusi ni možno predvideti prav vsega v kasnejšem večjem polindustrijskem merilu, zato je trenutno velik poudarek na določitvi uporabnosti nastalih produktov. Želja je nam-

Posnetek iz kemijskega laboratorija. Iztok Perkon pri poskusu.

Dne 1. oktobra 1976 je bil za Tratnik Janeza, Bolta Janeza in Vezjak Franca pomemben dan, saj so kot prvi trije prosilci s prioritete liste svečano prejeli ključe novih stanovanj.

Na sliki: predsednik sindikata Jakomin Milan /desno/ izroča ključe Tratnik Janezu.

reč, da se proizvedene snovi izrabi za izdelavo baterij, ne pa prodaja nekim tretjim potrošnikom. Prav tu pa moramo razlikovati uporabo v baterijah Leclanche, LR in AF. V prvih kloridni ioni niso ovira ampak celo normalna sestavina, v alkalnih pa velja to kot nečistoča. Seveda je možno z izpiranjem produkta v zadnji fazi zadostiti vsem tem specifikacijam.

Omeniti moramo, da tudi v tovarni SEDEMA v Belgiji, poteka oksidacija $MnSO_4$ s $KClO_3$ v prisotnosti katalizatorja in sicer je to kar sintetični MnO_2 ki lebdi v raztopini med intenzivnim mešanjem z celo 5 % deležem od celote. Raziskave Nizozemcev ter Japoncev v letu 1963 so pa pokazale, da imajo acetilenske saje suspendirane v alkalijah tudi slične lastnosti. O kasnejši uporabi tega ni podatkov, zato je naša IAESTE praktikantka Tzia Dina iz Pireja/Grčija naredila več laboratorijskih eksperimentov z različnimi hidroksidi in ob različnih hitrostih doziranja magentov, ter drugih pogojih (temperatura,

mešanje). Rezultati njenega dela potrjujejo ugotovitve: S. Matsua, Y. Kobayashi, Japan Pat. 23 601.

Mi pa smo šli še nekaj korakov dalje:

- če je MnO_2 istočasno tudi katalizator v procesu sinteze pri Manganese Chemicals Corp./USA ter pri SEDEMA/Belgija,
- če so acetilenske saje katalizator, kar potrjujejo trije raziskovalni viri (Japonska, Nizozemska, Jugoslavija),
- če je v baterijah 6AF 22 sestava pozitivne elektrode takšna, da omogoča nidrofobnost alkalne mešanice in oksidacijo manganovih ionov (kar so pokazali poskusi z $MnSO_4$ in $MnCl_2$).

potem je možno slično mešanico uporabiti tudi kot katalizator za sintezo MnO_2 . Laboratorijski poskusi, ki jih je zelo vestno v naši tovarni v septembru in oktobru 1976 izvršil tov. Iztok Perkon dokazujejo, da je bila ideja v redu. Zaradi vsebnosti saj je produkt zanimiv zlasti za baterijaše, njegova uporabnost pa se še ugotavlja.

V kolikor bodo tudi tu rezultati ugodni, jih bomo ponovno preverili in ponovili sinteze ter nato razmišljali o ekonomski plati večjega projekta oziroma o izračunu rentabilnosti v pobojih obratovanja pri nas. Seveda pa se za slične dosežke zelo zanimajo tudi predelovalci mangana drugod v svetu in to bi lahko bil tudi naš prispevek k možnostim uporabe novih sintez za MnO_2 . Zaradi morebitne tehnološke uporabnosti pa bo morala naša komisija za inovacije zadevo proučiti tudi iz vidikov patentne prijave.

Peter Žemva

PROTI GRIPI

Da smo res v jesenskem času potrjuje tudi organizirano cepljenje proti gripi, ki je bilo v Zmaju 11. novembra 76.

Cepljenje je bilo z mrtvo vakcino, ponovno, drugo cepljenje pa bo čez mesec dni.

bolezen našega časa

Rak na želodcu je po svetu, pa tudi pri nas pogostno obolenje. V Sloveniji zabeležimo blizu 600 novih primerov na leto. To obolenje je pri nas na drugem mestu po pogostnosti med vsemi vrstami rakavih obolenj: pri ženskah za rakom na dojki, pri moških pa za rakom na pljučih.

Kaj vemo o vzročnosti

Vzroki za nastanek raka na želodcu niso znani. Zelo verjeten pa je vpliv prehrane in navad pri prehranjevanju. Podlaga za tako domnevo je zelo različna pogostnost te vrste raka v raznih deželah, ki se razločujejo med drugim tudi po vrsti prehrane prebivalcev. Zanimivi so podatki, da upada pogostnost raka na želodcu z naraščanjem življenskega standarda - to pripisujemo spremenjenemu načinu prehranjevanja. Med škodljivimi vplivi, ki so verjetno pomembni za razvoj raka, navajajo tudi uživanje koncentriranih alkoholnih pijač, prekajenega mesa, ostrih začimb in kajenje. Tudi pomena dednosti ne smemo zanemariti. Pri sorodnikih ljudi, ki so obboleli za rakom na želodcu, se pojavlja to nevarno obolenje štirikrat pogostejše kot pri drugih ljudeh.

Na Japonskem, kjer je rak na želodcu najpogostnejši na svetu, so pri preučevanju življenskih in prehranjeval-

nih navad opazili zanimivo zvezo med uživanjem začimb in močno soljeno hrano ter rakom na želodcu. Ugotovili so tudi, naj bi tudi vsakodnevno uživanje mleka bila nekakšna zaščita pred rakom na želodcu. V zadnjih letih so namreč opazili na Japonskem upadanje pogostnosti te bolezni - začetek tega pojava sovpada s čadom, ko si je mleko šele začelo utirati svojo pot v vsakodnevni jedilnik Japoncev. Take podatke nam nudi statistika. Na videz nerazumljivo zvezo med začimbami, žganjem, kajenjem in možnostjo, da zbolimo za rakom na želodcu na eni strani ter mlekom in možnostjo, da se tej nevarni bolezni izognemo na drugi strani, pa si lahko razložimo takole: žganje in pretirano začinjena hrana povzročajo zaradi draženja lahko vnetje želodčne sluznice, to pa je že sprememba, ki velja za predrakavo. V določenih primerih namreč lahko iz vneta spremenjene in stanjšanja sluznice vznikne rak. Med predrakava obolenja štejemo

tudi izrastke želodčne sluznice - polipe ter čire na želodcu in pojave, ki jih spremlja zmanjšanje kisline v želodčnem soku. Pri ljudeh, ki imajo premalo kisline, je verjetnost, da bodo zboleli za rakom na želodcu, desetkrat večja kot sicer. Devetdeset odstotkov bolnikov ima takrat, ko postavimo diagnozo - rak na želodcu, znižano količino želodčne kisline. Pri vseh teh spremembah je začinjena hrana pomemben vzročni dejavnik.

Znamenja bolezni

Odvisna so od oblike raka na želodcu in mesta, kjer se je razvil. Znamenja so zelo raznolika, številna in neznačilna.

Enaka znamenja lahko dajejo tudi druga obolenja. Najznačilnejša je povezava raznih motenj, ki jih bomo našli, njihovo vztrajno ponavljanje ter naraščanje njihove jakosti. Zaradi preglednosti jih bomo razdelili v tri skupine:

1.

splošna znamenja - težko poredljivo upadanje zdravja in življenske moči, utrujenost, slabost, bledota, hujšanje, izguba apetita;

od 40 let so taka znamenja kaj rada znanilci raka. Samo skrben zdravniški pregled, laboratorijske in rentgenske pre-

V LJUBLJANI SE BOMO ODLOČALI ZA NOVI SAMOPRISPEVEK ●

iskave ter pregled notranj-
ščine želodca s posebnim
optičnim instrumentom nam la-
hko zanesljivo razjasnijo
naravo težav.

Zdravljenje

Raka na želodcu lahko sedaj
ozdravimo le s pravočasno
operacijo. Da je operacija
sploh tehnično izvedljiva,
mora priti bolnik v roke kirur-
ga takrat, ko je zlohotna
raščica še omejena na želodec
sam in še ni prišlo do vra-
ščanja rakavega tkiva v so-
sednje organe ali velike žile.
Pri operaciji skuša kirurg
odstraniti oboleli del želodca
z okolišnimi bezgavkami vred.
Izkazalo se je, da je bistven
dejavnik, ki odloča o
možnostih bolnika, da bo preži-
vel pet let po operaciji to,
ali so bili v času operacije
že prisotni zasevki raka-
vega tkiva v bezgavkah ob
želodcu. Le 5 - 14 % bolnikov
z zasevki v bezgavkah preživi
pet let po operaciji, medtem
ko je ta odstotek za bolnike,
pri katerih je bil rak še
omejen samo na želodec, 57 %.
Vse ostale metode zdravljenja
so pri raku na želodcu mnogo
manj uspešne kot operacija. V
novejšem času imamo na voljo

2.

znamenja, ki so podobna bole-
zenski sliki pri čiru na želod-
cu - bolečine v žlički, v
povezavi ali brez nje z obroki
hrane in se lahko začasno po-
mirijo po zdravljenju z dieto
in s sredstvi zoper kislino;
3.

neznačilna bolezenska znamenja,
ki kažejo na obolevnost pre-
bavil, kot so npr. izguba ape-
tita, včasih samo za nekatere
jedi kot npr. meso, občutek
nejasnega tiščanja in napen-
janja v žlički, občutek teže
v želodcu, napenjanje, bljuva-
nje, "slaba prebava", motnje
v požiranju, slabost, bolečine

pri srcu, črno blato.

Vse preradi se ljudje ob takih
znamenjih tolažijo, da so si
pokvarili želodec s slabo
hrano in odlašajo s pregledom
pri zdravniku. Znamenja raka
na želodcu res niso značilna
prav za to bolezen, vendar
nam mora to, da težave dlje
trajajo in da se še celo
stopnjujejo, vzbuditi sum,
da gre za nevarno obolenje ter
nas napotiti pravočasno na
zdravniški pregled.

Zapomniti si moramo, da ne
smemo nikoli sami zdraviti
tako imenovane "slabe preba-
ve" in želodčnih težav, če
trajajo dlje kot kak teden.
Posebno pri ljudeh, starejših
posebna zdravila, ki zavirajo
rast rakavih celic - tkzv.
citostatike. Žal pa so ta ke-
mična sredstva uspešna le pri
približno 20 % bolnikov in to
le za kratek čas 2 - 6 mesecev.

Zdravljenje z obsevanjem samim
je pri raku na želodcu neus-
pešno, Uporabljamo ga le za
olajšanje težav bolnikov, ki
imajo zasevke v kosteh. Neka-

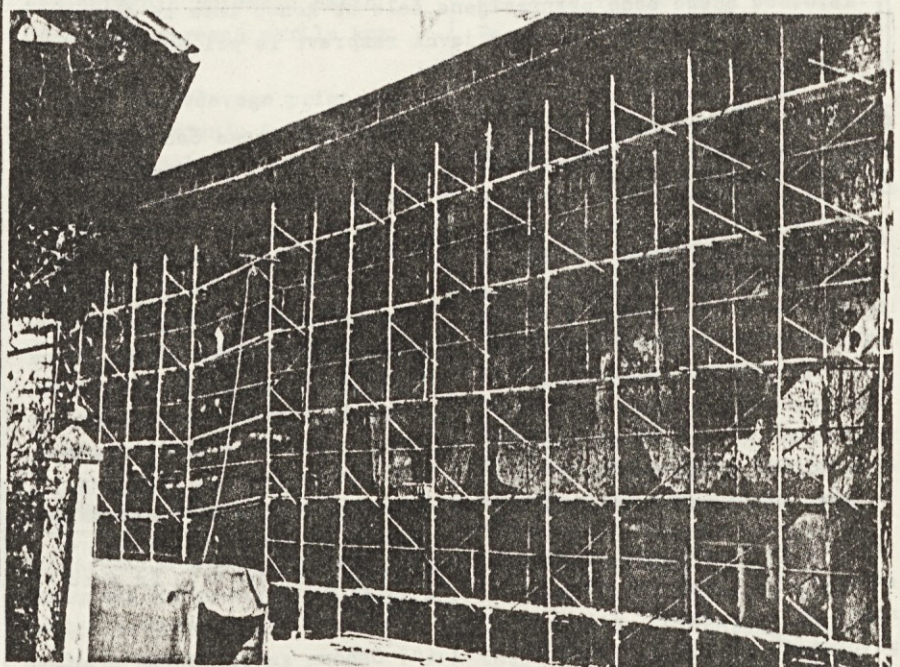
teri avtorji poročajo o uspehu
z istočasno kombinacijo cito-
statikov in obsevanja pri
obsežnem raku na želodcu,
ki ni odstranljiv z operacijo.

Odstotek bolnikov, zdravljenih
po tej metodi, pri katerih se
je tumor zmanjšal, je bil po-
membno višji kot pri onih,
kjer so uporabili le obse-
vanje ali le citostatike.
Poleg tega se je tudi podalj-
šalo preživetje teh bolnikov.

Kljub tem ohrabrujočim podat-
kom, imamo na sedanji stopnji
znanja v medicini, v boju z
rakom na želodcu eno samo
zanesljivo orožje, ki lahko
privede do ozdravljenja
bolezni - tj. pravočasno ope-
racijo. Zato velja ponovno
opozoriti na odločilen pomen
zgodnje ugotovitve bolezni.

Vsako odlašanje pomeni zmanj-
ševanje možnosti za ozdravlje-
nje.

Prihodnjič:
Rak glave in vratu

Poslopje obrata ZMAJ v Šentvidu je že odeto v novo fasado. Slika pa
je posneta v oktobru, ko so delavci SGP Grosuplje postavili oder.

Sindikalna lista

stališč sindikatov o nekaterih določitih, ki so predmet samoupravnih sporazumov dejavnosti in družbenih dogovorov za območja za leto 1977

Sindikalna lista je skupen dogovor organizacij in organov sindikatov in Zveze sindikatov Slovenije. V njej so zapisana stališča o tistih vprašanjih, za katera si sindikati prizadevamo, da bi bila enotno urejena v družbenih dogovorih o razporejanju dohodka za območje, v samoupravnih sporazumih za razporejanje dohodka in delitev sredstev za osebne dohodke dejavnosti ter v samoupravnih splošnih aktih temeljnih in drugih organizacij združenega dela ter delovnih skupnosti.

Organizacije sindikata na vseh ravneh se morajo zavzemati za uresničevanje določil sindikalne liste v mejah razpoložljivega dohodka.

Sindikalna lista nima neposredne pravne veljave. Stališča sindikalne liste postanejo obveza za udeležence samoupravnih sporazumov in družbenih dogovorov, ko bodo - z zavzemanjem sindikalnih organizacij in drugih udeležencev samoupravnega sporazumevanja - postala sestavni del teh dveh aktov.

Sindikalno listo dajemo v javno razpravo, ne da bi čakali na ocene gibanja osebnih dohodkov in materialnih stroškov za leto 1976. Te ocene bodo pripravljene šele ob koncu leta in čakanje nanje bi povzročilo zamudo v javni razpravi in pri sprejetju sindikalne liste.

Osnove za oblikovanje sistema delitve sredstev za osebne dohodke po delu in rezultatih dela

(1) Delavec pridobiva osebni dohodek na osnovi delovnega prispevka, ki ga je dal s svojim tekočim delom in gospodarjenjem z združenimi sredstvi k dohodku temeljne organizacije in druge organizacije združenega dela oz. delovne skupnosti in k celotnemu družbenemu dohodku.

(2) Prispevek delavca k delu se ugotavlja zlasti v odvisnosti od zahtevnosti dela, odgovornosti pri delu, razmer, v katerih delavec dela, delovnega učinka, kakovosti dela, prihrankov doseženih pri delu,

izrabe delovnega časa ter sredstev in rezultatov novatorstva in racionalizacije.

(3) Delavci se morajo v temeljnih organizacijah združenega dela kakor tudi v samoupravnih sporazumih dejavnosti oz. sporazumih, ki so jih sklenili z delavci drugih temeljnih organizacij, s katerimi so združili svoje delo in sredstva, dogovoriti o skupnih osnovah in merilih za uresničitev načela delitve po delu in rezultatih dela.

(4) Osnove za oblikovanje sistema delitve sredstev za osebne dohodke po delu in rezultatih dela, ki so sestavni del

celovitega sistema pridobivanja in razporejanja dohodka so predvsem:

a)

Planiranje dela: letni program dela je osnova za razdelitev konkretnih delovnih zadolžitev delavca (kaj, kako in do kdaj) ali skupine delavcev za krajše časovno obdobje, denimo mesečno ali trimesečno, odvisno od vrste in zahtevnosti naloge. Razporeditev nalog in sprejetih odgovornosti med delavci temelji na sistemizaciji delovnih mest. Sistemizacija delovnih mest mora biti usklajena z letnim programom dela.

b)

Spremljanje dela: spremljati je potrebno izpolnjevanje delovnih zadolžitev glede na kakovost, količino in gospodarnost dela po istih osnovah oziroma standardih, kot so planirane.

c)

Ugotavljanje prispevka delavca k delovnemu rezultatu: za ugotavljanje prispevka delavca k delovnemu rezultatu je potrebno v naprej določiti kriterije in merila ocenjevanja delovne uspešnosti; kriteriji morajo biti prilagojeni značilnostim in pomembnostim delovnih opravil posameznega delavca, prek katerih lahko delavec na svojem delovnem mestu neposredno vpliva na delovni rezultat. Ti kriteriji so zlasti:

- Za kvaliteto dela:

Pri pretežno programiranem proizvodnem delu, denimo količina izmeta, obseg in vrsta reklamacij, izpolnitev roka izdelave; pri ustvarjalnem delu, denimo uporaba znanstvenih in tehničnih dosežkov, samostojnost pri delu, izvirnost predlogov, prilagajanje zahtevam domačega in tujega trga ter odkrivanje novih prodajnih možnosti, hitrost obračanja surovin oziroma zalog, izpolnjevanje časovnih rokov.

- Za gospodarnost dela:

Denimo poraba materiala, pora-

ba energije, število popravil, remontov in vzdrževanja delovnih naprav, izkoristek delovnih sredstev in delovnega časa, obseg in učinek inventivne ter racionalizatorske dejavnosti in drugih opravil, ki vplivajo na povečanje dohodka.

- Za količino dela:

Obseg opravljenega dela glede na dogovorjene normative in intenzivnost pri delu.

8)

Metodologija merjenja in postopek ugotavljanja delovne uspešnosti: kriterijev kvalitete, gospodarnosti in količine dela ni mogoče uporabiti, ne da bi vnaprej določili metode merjenja in postopka njihovega ugotavljanja; organizacija spremljanja dela mora biti takšna, da omogoča merjenje prispevka delavca k delovnemu rezultatu.

Osební dohodek iz minulega dela

(1) Minulo delo delavcev obsega sredstva za proizvodnjo in se izraža v ustvarjenem dohodku. Minulo delo je torej rezultat poslovanja, investiranja (vlaganja) v osnovna in obratna sredstva, prihrankov pri materialnih oz. poslovnih stroških, boljšega izkoriščanja obstoječih zmogljivosti, uspešne organizacije dela in tehnologije, naložb v družbenih dejavnostih, uspešnosti združevanja dela in sredstev kot tudi rezultat drugih samoupravnih družbenoekonomskih odnosov.

(2) Ugotavljanje in delitev osebnih dohodkov iz minulega dela je sestavni del ugotavljanja celotne delovne uspešnosti in s tem sestavni del sredstev za osebne dohodke, oblikovanih po merilih samoupravnih sporazumov v okviru ustvarjenega dohodka.

(3) Razmerje v osebnem dohodku na račun minulega in na račun sedanjega (tekočega) dela obli-

kujejo temeljne organizacije združenega dela in druge delovne skupnosti v skladu s samoupravnim sporazumom. Pri tem upoštevajo zlasti svoje in primerjalne kazalce o:

- dohodku,
- poslovnem skladu,
- akumulaciji,
- rentabilnosti,
- drugih rezultatih gospodarjenja in vplivih na uspešnejše poslovanje.

Osební dohodek iz naslova minulega dela povečujejo ali zmanjšujejo delavci v temeljni organizaciji združenega dela in v drugi delovni skupnosti skladno z ustvarjenim dohodkom. Če so iz naslova minulega dela ustvarjena večja sredstva kot v minulem letu, presodijo delavci, kolikšen del teh sredstev bodo vložili v nadaljnji razvoj svoje temeljne organizacije ali pa jih združili z delom in sredstvi drugih organizacij.

(4) Za merjenje delavčevega konkretnega delovnega prispevka iz naslova minulega dela bodo delavci v temeljnih organizacijah združenega dela v svojih samoupravnih splošnih aktih določili ustrezna merila kot denimo:

- Delež delavčevega prispevka pri gospodarjenju in upravljanju z minulim delom,
- delovna doba kot odraz delavčevega prispevka k ustvarjenim sredstvom družbene produkcije,
- evidentirani obseg sredstev za vlaganja, katerim se je delavec v preteklosti odrekal na račun svoje osebne in skupne porabe.

Najnižji osebni dohodek

(1) Najnižji osebni dohodek je ekonomska kategorija, ki zagotavlja delavcu materialno in socialno varnost.

(2) Najnižji osebni dohodek delavca, ki opravlja najeno-

stavnejša dela in dela poln delovni čas ter dosega normalni poslovni uspeh in dela v normalnih delovnih razmerah, znaša najmanj 60 % povprečnega osebnega dohodka na zaposlenega v gospodarstvu v SR Sloveniji v preteklem koledarskem letu, kot ga ugotovi in objavi Zavod SR Slovenije za statistiko v Uradnem listu SRS.

(3) Normalni delovni uspeh delavca pomeni doseženi sto-odstotni individualni učinek delavca ob sočasno doseženem normalnem (planiranem) poslovnem uspehu udeleženca, kot je opredeljen v samoupravnem splošnem aktu na osnovi samoupravnega sporazuma dejavnosti.

(4) V tako oblikovano višino najnižjega osebnega dohodka niso všteti dodatki za: nadurno delo, nočno delo, delo na dan nedelje, delo na dan zveznega in državnega praznika ter dodatki za nadpoprečne, težje delovne razmere.

Predlagane spremembe in dopolnitve pod prvo in drugo alineo so nastale predvsem zaradi boljšega razumevanja besedila. Besedilo, ki je predlagano za črtanje, je nepotrebno, ker je smiselno vsebovano že v odstavku (2) in (3).

Na koncu določila te točke smo smatrali, da je glede na pogosta vprašanja, kaj se šteje v najnižji osebni dohodek in kaj ne, potrebno to opredeliti.

Navedeni dodatki so sicer všteti v povprečnem osebnem dohodku na zaposlenega v SR Sloveniji. Zaradi tega pa je med drugim družbeno dogovorjena višina najnižjega osebnega dohodka tudi nižja od doseženega povprečja v republiki. Ker je hkrati najnižji osebni dohodek tudi izhodišče za vrednotenje rezultatov najenostavnejšega dela, ki je določen v samoupravnem

/naslednja stran/

sindikalna lista

sporazumu dejavnosti, bi bili delavci v svojem rednem delovnem času, če delajo v izmeni, se pravi tudi ponoči in deljen delovni čas, v neenakopravnem položaju z delavci, ki v svojem rednem delovnem času takega dela ne opravljajo. Izhodišče pa je (ob dogovorjenem uspehu organizacije združenega dela, upošteva je 100-odstotni doseženi individualni uspeh) enako za vse delavce.

Indeksna razmerja

(1) 60-odstotni povprečni mesečni osebni dohodek na zaposlenega v gospodarstvu SR Slovenije v preteklem koledarskem letu je tudi izhodišče za vrednotenje rezultatov najenostavnejšega dela, ki je določen s samoupravnim sporazumom dejavnosti za najmanj zahtevno tipično delovno mesto ali poklic.

(2) Udeleženci samoupravnih sporazumov dejavnosti, ki uporabljajo pri izračunu dogovorjenih sredstev za osebne dohodke izhodiščno vrednost po prvem odstavku te točke in dogovorjena indeksna razmerja poklicev ali tipičnih delovnih mest iz samoupravnih sporazumov dejavnosti, morajo:

- upoštevati dinamiko osebnih dohodkov v gospodarstvu in dosežene delovne rezultate,
- upoštevati že doseženo raven svojih osebnih dohodkov glede na gospodarstvo,
- se z interesnimi skupnostmi dogovoriti o oblikovanju in delitvi teh sredstev za osebne dohodke na osnovi vrednotenja letnega delovnega programa.

(3) Udeleženci samoupravnih sporazumov morajo na osnovi doseženih poslovnih rezultatov in na osnovi ugotovljenih

neskladij med zatečenimi razmerji osebnih dohodkov po poklicih ali tipičnih delovnih mestih izdelati ustrezne načrte za uresničevanje indeksnih razmerij za postopno odpravljanje ugotovljenih neskladij.

Predlagano besedilo nove točke je nastalo predvsem zaradi tega, ker je postal najnižji osebni dohodek predmet samo območnih družbenih dogovorov. Zato je prav, da udeleženci povedo, kako bodo upoštevali višino tega družbeno dogovorjenega dela povprečnega osebnega dohodka na zaposlenega v SR Sloveniji za preteklo leto (najnižji OD po sindikalni listi) v samoupravnem sporazumu dejavnosti in kako bodo ob tem uresničevali dogovorjena indeksna razmerja.

Najvišji osebni dohodek

(1) Najvišji osebni dohodki morajo biti tako kot drugi osebni dohodki odvisni od individualnih uspehov delavcev glede izpolnjevanja nalog na sistemiziranem delovnem mestu ter od uspešnosti delovanja temeljne in druge organizacije združenega dela oz. delovne skupnosti.

(2) V družbenem dogovoru o razporejanju dohodka v občini se udeleženci dogovorijo o enotnih kazalcih, po katerih bodo periodično obravnavali izplačila najvišjih osebnih dohodkov. Pri tem ocenjevanju upoštevajo podatke službe družbenega knjigovodstva o izplačanih najvišjih osebnih dohodkih in po potrebi ukrepajo za odpravljanje neskladij in nezakonitih pojavov v njihovem gibanju.

Življenjski stroški

(1) Pri usklajevanju osebnih dohodkov zaradi rasti življenjskih stroškov je potrebno v okviru doseženega dohodka upoštevati:

- resolucijo o družbenoekonom-

ski politiki tekočega leta in družbeni dogovor o razporejanju dohodka v letu 1977,

- osnove in merila samoupravnega sporazuma dejavnosti o razporejanju dohodka in delitvi sredstev za osebne dohodke.

(2) Skupne komisije udeležencev samoupravnih sporazumov preučijo ekonomska gibanja posameznih udeležencev in jim predlagajo način za zagotovitev z resolucijo in družbenim dogovorom določenih razmerij v gibanju sredstev za osebne dohodke.

Osebni dohodki pripravnikov

(1) Pripravniku gre akontacija osebnega dohodka v višini

- najmanj 60 % in največ 70 % povprečnega osebnega dohodka na zaposlenega v SR Sloveniji v preteklem letu, če ima srednjo izobrazbo,

- najmanj 80 % in največ 90 % povprečnega osebnega dohodka na zaposlenega v SR Sloveniji v preteklem letu, če ima višjo izobrazbo,
- najmanj 95 % in največ 105 % povprečnega osebnega dohodka na zaposlenega v SR Sloveniji v preteklem letu, če ima visoko izobrazbo.

(2) Akontacija osebnega dohodka pripravnika je lahko do 20 % višja od dogovorjene po prejšnjem odstavku te točke na podlagi meril za ugotavljanje individualnega uspeha, ki ga dosega pripravnik, ali če je njegov pripravniški staž daljši kot leto dni.

(3) Akontacija osebnega dohodka pripravnika se poveča še za dodatke za težje delovne razmere, in sicer skladno z določili samoupravnega sporazuma dejavnosti o osnovah in merilih za razporejanje dohodka in delitev sredstev za osebne dohodke.

(4) Osnovne organizacije sindikata si bodo prizadevale, da bo uvajanje pripravnikov na

delo potekalo skladno z določili zakona.

Nadomestilo osebnega dohodka za čas bolezni

(1) Nadomestilo osebnega dohodka za čas bolezni do 30 dni znaša 90 % poprečnega mesečnega osebnega dohodka delavca, izplačanega v preteklem koledarskem letu. Osnova za obračun nadomestil se valorizira vsakih šest mesecev na podlagi statističnih podatkov o gibanju osebnih dohodkov v gospodarstvu v SR Sloveniji v taki višini, kot bo to ugotovila in objavila Skupnost socialnega varstva Slovenije v prilogi Delavske enotnosti "Vzajemnost".

Nadomestilo osebnega dohodka ne more biti višje od osebnega dohodka, ki bi ga dosegel delavec, če bi delal.

(2) Nadomestilo osebnega dohodka za čas bolezni od prvega dneva bolezni dalje je lahko določeno v drugačnem odstotku le v tistih primerih, ki jih določa zakon.

(3) Osnovne organizacije sindikata se bodo zavzemale za učinkovito kontrolo, kakor tudi za odpravljanje vzrokov izostankov zaradi bolezni.

Spremenjeno besedilo predlagamo zaradi tega, ker že potekajo razgovori za usklajevanje valorizacij vseh nadomestil osebnega dohodka od prvega dne dalje. Pogoje za predlagano valorizacijo naj bi ugotavljala skupnost socialnega varstva.

Nadomestilo osebnega dohodka za delo v času udeležbe na mladinskih delovnih akcijah

(1) Osnovne organizacije sindikata se morajo zavzemati, da bodo udeleženci v samoupravnih sporazumih dejavnosti in v samoupravnih splošnih aktih določili pogoje in višino nadomestila osebnega dohodka delav-

cem za čas udeležbe na mladinskih delovnih akcijah.

(2) Osnova za izračun in višina nadomestila osebnega dohodka po prvem odstavku je enaka kot osnova za izračun osebnega dohodka za čas rednega letnega dopusta.

Predlagana sprememba je nastala, ker so udeleženci zahtevali enotno reševanje tega nadomestila.

Vrednotenje delovne dobe

(1) Dokler se za delitev osebnih dohodkov ne izdelajo kriteriji po 2. točki te liste, lahko najvišji možni odstotek vrednotenja delovne dobe znaša:

Delovna doba	Najvišji možni odstotek od obračunske mesečne osnove ali dosežene mesečne akontacije osebnega dohodka delavca
--------------	---

nad 1 do 5 let	1
nad 5 do 10 let	2
nad 10 do 15 let	4
nad 15 do 20 let	6
nad 20 do 25 let	8
nad 25 do 30 let	10
nad 30 do 35 let	12

(2) Del osebnega dohodka po delovni dobi ne gre upokojujencem, ki so se upokojili s polno pokojninsko dobo, pa so si ponovno pridobili lastnost delavca v združenem delu ter prejemajo pokojnino.

Nadurno delo in dežurstvo

(1) V samoupravnih splošnih aktih morajo udeleženci v skladu z zakonom opredeliti pogoje za uvedbo nadurnega dela.

(2) Za delo, ki traja dlje kot poln delovni čas, gre delavcu dodatek v višini 50 % obračunske osnove ali dosežene akontacije osebnega dohodka za poln delovni čas.

(3) Sindikalne organizacije in njihovi organi se bodo zavzemali za to, da individualni

poslovodni organi in drugi vodilni ter vodstveni delavci v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela in v delovnih skupnostih ne bodo prejemali plačila za delo prek polnega delovnega časa (nadurno delo), ker je plačilo za to delo že zajeto v osebnem dohodku ovrednotenega delovnega mesta, na katerem dela tak delavec. Izjemoma je možno plačilo za tako delo le v primeru, ko pristojni samoupravni organ tako sklene za vsako delo posebej.

(4) Osnovne organizacije sindikata morajo zahtevati, da samoupravni organi v temeljnih organizacijah in v delovnih skupnostih ob sprejemanju periodičnih obračunov obravnavajo razloge in obseg uvedbe ter obračun osebnih dohodkov za nadurno delo.

(5) Osnove in merila za obračun osebnih dohodkov za čas dežurstva stalne pripravljenosti določijo udeleženci v samoupravnih sporazumih dejavnosti.

Nočno delo

(1) Za delo v nočnem delovnem času gre delavcu dodatek v višini najmanj 35 % in največ 50 % obračunske osnove ali dosežene akontacije osebnega dohodka za poln delovni čas.

(2) Če temeljna ali druga organizacija združenega dela oz. delovna skupnost določi dodatek za nočno delo v enakem denarnem znesku za vse delavce, se v prvem odstavku te točke predvideni odstotek uporabi za izračun skupnega zneska, name njenega za dodatke za nočno delo.

(3) Za nočni delovni čas se šteje čas od 22. do 5. ure naslednjega dne oziroma do 6. ure zjutraj, če se to ujema z nočno delovno izmeno.

/naslednja stran/

sindikalna lista

(4) Udeleženci določijo v samoupravnem splošnem aktu konkretno višino odstotka iz te točke.

Spremembo spodnje višine tega odstotka s 30 % na 35 % predlagamo zaradi že sprejete- ga stališča, da se bodo raz- poni v sindikalni listi iz leta v leto zoževali.

Delo na dan nedelje

(1) Za delo na dan nedelje gre delavcu dodatek v višini od 35 % do 50 % obračunske osnove ali dosežene akontacije osebnega dohodka za poln delovni čas.

(2) Če temeljna ali druga organizacija združenega dela oz. delovna skupnost določi dodatek za delo na dan nedelje v enakem denarnem znesku za vse delavce, se v prvem odstavku te točke predvideni odstotek uporabi za izračun skupnega zneska, namenjenega za dodatke za delo na dan nedelje.

(3) Ta dodatek gre pod enakimi pogoji tudi učencem poklicnih šol ter študentom in učencem na praksi.

(4) Udeleženci določijo v samoupravnem splošnem aktu konkretno višino odstotka iz te točke.

Delo na dan zveznih in republiških praznikov

(1) Za delo na dan zveznega ali republiškega praznika gre delavcu poleg zakonsko določenega nadomestila in akontacije osebnega dohodka za opravljeno delo na ta dan še dodatek v višini 50 % obračunske osnove ali dosežene akontacije osebnega dohodka za poln delovni čas.

(2) Če temeljna ali druga organizacija združenega dela oz. delovna skupnost določi dodatek za delo na dan zveznega ali republiškega praznika v enakem znesku za vse delavce, se v prvem odstavku te točke predvideni odstotek uporabi za izračun skupnega zneska, namenjenega za dodatke za delo na dan zveznega ali republiškega praznika.

(3) Ta dodatek gre pod enakimi pogoji tudi učencem poklicnih šol ter študentom in učencem na praksi.

Črtanje sedanjega odstavka (2) predlagamo zato, ker naj bi določila sindikalne liste veljala pod enakimi pogoji za vse udeležence sporazumevanja in družbenega dogovarjanja.

Deljen delovni čas

(1) Udeleženci lahko v svojih samoupravnih splošnih aktih v skladu z določili samoupravnega sporazuma dejavnosti določijo glede na naravo dela poseben dodatek delavcu, ki dela v deljenem delovnem času.

(2) Dodatek za deljen delovni čas znaša največ 320 dinarjev mesečno (bruto), če traja prekinitev delovnega časa več kot eno uro, in največ 640 dinarjev mesečno (bruto), če traja prekinitev dve uri ali več.

(3) Ta dodatek gre pod enakimi pogoji tudi učencem poklicnih šol ter študentom in učencem na praksi.

(4) Če delavec dela v deljenem delovnem času samo občasno, se znesek iz odstavka (2) preračuna na dneve, ko dela v deljenem delovnem času.

Dodatek za omejevanje fluktuacije se črta

Črtanje določila o dodatku za omejevanje fluktuacije

predlagamo zato, ker ta dodek v dosedanji praksi ni izpolnil svojega namena in je tudi v nasprotju z načelom delitve po delu.

Dnevnice za službena potovanja v državi ter stroški prenočevanja

(1) Dnevnice so za vse delavce enake.

(2) Dnevnica znaša:

- za čas odsotnosti od 8 do 12 ur največ ... (sedaj 96 din),
- za čas odsotnosti nad 12 ur največ ... (sedaj 150 din).

(3) Stroški prenočevanja na podlagi računa se krijejo največ do ... (sedaj 170 dinarjev). V primeru, da delavec za prenočevanje ne predloži računa, mu gre za prenočevanje največ ... (sedaj 75 dinarjev) za noč.

(4) Udeleženci samoupravnega sporazume dejavnosti lahko določijo tudi nižano dnevnic, ki znaša za čas odsotnosti od 6 do 8 ur največ ... (sedaj 50 dinarjev). Do tako nižane dnevnice so upravičeni delavci, ki nastopijo službeno potovanje vsaj dve uri pred pričetkom svojega rednega delovnega časa ali pa ga končajo vsaj dve uri po preteku svojega rednega delovnega časa.

(5) Dnevnice in stroški prenočevanja grede pod enakimi pogoji tudi učencem poklicnih šol ter študentom in učencem na praksi.

Dnevnice za službena potovanja v tujino

(1) Dnevnice za službena potovanja v tujino se določijo v višini, ki velja za republiške upravne organe.

(2) Udeleženci samoupravnih sporazumov dejavnosti, ki so pri svojem poslovanju vezani tudi na maloobmejni promet, določijo v svojem samoupravnem sporazumu višino dnevnice

za potovanje v maloobmejnem prometu, ki traja manj kot 8 ur.

Kilometrina

(1) Nadomestilo za uporabo osebnega avtomobila v službene namene - kilometrina - znaša za vsak prevožen kilometer največ 1,50 dinarjev.

(2) Kilometrini ni mogoče izplačevati v pavšalnem znesku.

Terenski dodatek

(1) Terenski dodatek je povračilo za povečane materialne stroške, ki jih ima delavec pri delu na terenu. Tak pogoj nastane, če delavec dela zunaj kraja sedeža organizacije združenega dela ali zunaj njegovega stalnega oziroma začasnega bivališča.

(2) Terenski dodatek je pod enakimi pogoji enak za vse delavce. Terenski dodatek gre delavcu od prvega dne dela na terenu, če je tako delo daljše od enega dne.

(3) Do terenskega dodatka so pod enakimi pogoji upravičeni tudi učenci poklicnih šol ter študenti in učenci na praksi.

(4) Terenski dodatek znaša največ... (sedaj 70 dinarjev) na dan.

(5) Do terenskega dodatka je delavec upravičen v primeru, ko sta organizirana prehrana in prenočišče na terenu, sicer ima delavec pravico do povračila stroškov po 18. točki sindikalne liste.

(6) Terenski dodatek in povračilo stroškov po 18. točki sindikalne liste se medseboj izključujeta.

Podrobnejše pogoje za pridobitev pravice do terenskega dodatka in njegovo višino določijo udeleženci v svojih samoupravnih splošnih aktih v skla-

du z določili samoupravnega sporazuma dejavnosti.

Terenski dodatek je povračilo za povečane materialne stroške, ki jih ima delavec pri delu na terenu. Delo na terenu pa je težji pogoj dela, ki ga je treba opredeliti in ovrednotiti pri delitvi osebnih dohodkov. V praksi se s terenskim dodatkom pogosto izplačuje del osebnega dohodka iz naslova težjih delovnih razmer in ne le povečani materialni stroški. Zaradi tega je delavec oškodovan predvsem v času bolniškega staleža, letnega dopusta in pri določanju pokojninske osnove.

Zato predlagamo spremembo tega določila.

Nadomestilo za ločeno življenje

(1) Nadomestilo za ločeno življenje znaša mesečno največ... (sedaj 1.250 dinarjev).

(2) Delavec ni upravičen do povračila za ločeno življenje, če odkloni primerno družinsko stanovanje v kraju zaposlitve, ali če se je vselil v družinsko stanovanje, družine pa ni preselil.

(3) Pogoje za pridobitev pravice do nadomestila za ločeno življenje in višino nadomestila določijo udeleženci v svojem samoupravnem splošnem aktu.

Povračilo stroškov za prihod na delo in odhod z dela

(1) Temeljna in druga organizacija združenega dela oz. delovna skupnost lahko povrne stroške za prihod na delo in odhod z dela v višini stroškov prevoza z javnimi prevoznimi sredstvi na določeni relaciji, s tem, da delavec sam prispeva najmanj 40 dinarjev. Ti stroški se povrnejo za prevoz od stalnega ali začasnega bivališča do kraja delovnega mesta. Kjer ni možnosti prevoza z jav-

nimi prevoznimi sredstvi, se lahko obračunavajo stroški prevoza na delo in z dela v višini največ 0,50 dinarjev za prevožen kilometer.

(2) Povračilo stroškov za prevoz na delo in z dela gre tudi učencem poklicnih šol ter študentom in učencem na praksi.

(3) Pogoje za pridobitev pravice do povračila stroškov za prevoz na delo in z dela in višino tega povračila, določijo udeleženci v svojih samoupravnih splošnih aktih v skladu z določili samoupravnega sporazuma dejavnosti.

Povračilo selitvenih stroškov

(1) Selitveni stroški se povrnejo delavcu ali njegovim družinskim članom, če se preselijo iz kraja dosedanjega stalnega bivališča v drug kraj zaradi dela, upokojitve ali smrti delavca in če je preselitev v interesu temeljne ali druge organizacije združenega dela oz. delovne skupnosti. Selitveni stroški se povrnejo upokojencem tudi za selitev v istem kraju, če izpraznijo družbeno stanovanje, ki so ga dobili v najem pri temeljni ali drugi organizaciji združenega dela oz. delovni skupnosti, kjer so bili zaposleni in je le-ta zainteresirana za izpraznitev tega stanovanja.

(2) Selitveni stroški se povrnejo v višini dejanskih stroškov po predloženih računih in komisijsko ugotovljenih upravičenih stroških.

(3) Če je preselitev v interesu organizacije, se lahko delavcu in družinskim članom, ki živijo z njim v skupnem gospodinjstvu, povrnejo prevozní stroški in izplačata največ dve dnevni ci za službeno potovanje v državi.

/naslednja stran/

sindikalna lista

Spodbujanje in organiziranje inovacijske dejavnosti v organizacijah združenega dela

(1) Izhajajoč iz načela, da je inovacijska dejavnost sestavni del rednega poslovanja v organizacijah združenega dela, se bodo organizacije in organi sindikatov na vseh ravneh svoje organiziranosti zavzemali za praktično uresničevanje tega načela.

(2) Ker ekonomski učinki inventivne dejavnosti pomembno vplivajo na višino dohodka, naj udeleženci v območnih družbenih dogovorih o razporejanju dohodka opredelijo osnove in merila ter določijo postopke, ki bodo spodbujali delavce k organiziranemu razvoju in nagrajevanju dosežkov inventivne dejavnosti.

(3) Osnove, merila in postopke, dogovorjene v območnih družbenih dogovorih o razporejanju dohodka, naj udeleženci konkretizirajo v svojih samoupravnih splošnih aktih, pri čemer naj se dogovorijo, da bodo:

- določili, kateri samoupravni organi oblikujejo politiko inventivne dejavnosti in skrbijo za njeno izvajanje,
- določili naloge poslovnih organov in strokovnih služb na področju inventivne dejavnosti,
- določili taka merila za nagrajevanje izumov, tehničnih izboljšav, koristnih predlogov in umestnih opozoril, da bodo odškodnine oz. nagrade spodbudne in odvisne od doseženih materialnih oz. nematerialnih koristi za organizacije združenega dela; v sistem nagrajevanja je treba zajeti poleg

avtorjev tudi vse druge delavce, ki sodelujejo pri uresničevanju inventivnega predloga,

- v vsakoletnih gospodarskih načrtih predvideti sredstva za financiranje inovacij,
- uvedli poleg odškodninskega oz. nagrad različne oblike moralnih priznanj, posebno uspešnim avtorjem pa naj organizacije združenega dela nudijo še druge ugodnosti (izreden plačan dopust, podelitev štipendije, izpopolnjevanje v stroki),

- določili evidentiranje vseh vrst stroškov in ekonomskih učinkov inventivne dejavnosti ter spremljanje njihovih praktičnih učinkov,
- določili postopek in način evidentiranja, obravnavanja in uveljavljanja inventivnih predlogov,
- spodbudili interes pri delavcih za inventivno dejavnost prek internih glasil in drugih oblik javnega obveščanja.

Izplačila po pogodbah o delu

(1) Delavski sveti temeljnih in drugih organizacij združenega dela oz. sveti delovnih skupnosti ob sprejemanju periodičnih obračunov in zaključnega računa poimensko obravnavajo izplačilo za delo po pogodbah o delu ter ocenijo upravičenost, zakonitost pogodb in izplačil.

(2) Temeljna in druga organizacija združenega dela oz. delovna skupnost mora o višini in namenu izplačila za delo po pogodbah o delu obvestiti temeljno ali drugo organizacijo združenega dela oz. delovno skupnost, v kateri je redno zaposlen delavec, ki je to izplačilo prejel.

Nagrade učencem z učno pogodbo

(1) Nagrade učencem z učno pogodbo pripadajo vse leto, tudi

v času šolskih počitnic in v času odsotnosti zaradi bolezni.

Nagrade znašajo najmanj:

- v I. letniku ... (sedaj 720 dinarjev neto),
- v II. letniku ... (sedaj 840 dinarjev neto),
- v III. letniku ... (sedaj 1.000 dinarjev neto).

(2) Temeljne in druge organizacije združenega dela lahko določijo po merilih v svojih samoupravnih splošnih aktih še dodatne nagrade, odvisno od učenčevega uspeha, in sicer v času praktičnega pouka po doseženem učinku, v času teoretičnega pouka pa po doseženem učnem uspehu.

(3) Nagrada - obvezna in dodatna skupaj - ne sme presegati najnižjega dohodka, določenega v tej sindikalni listi.

(4) Razmerje med denarno nagrado in izdatki za prehrano ter stanovanje določa ustrezni organ občinske skupščine v skladu z zakonom.

Spremenjeno besedilo sindikalne liste obravnava samo nagrade učencev z učno pogodbo, medtem ko so štipendije učencev poklicnih šol predmet družbenega dogovora o štipendiranju. Učenci poklicnih šol, ki dobivajo štipendijo, naj bi bili torej izenačeni z drugimi štipendisti.

Nagrade študentom in učencem na praksi

(1) Nagrade študentom in učencem za obvezno prakso ne smejo biti nižje kot ... (sedaj 720 dinarjev) neto mesečno in ne višje kot 60 % povprečnega neto osebnega dohodka nazaposlenega v SR Sloveniji v preteklem letu. Konkretno višino nagrade določijo udeleženci v svojih samoupravnih splošnih aktih.

(2) Te nagrade ne izključujejo štipendij.

(3) Osební prejemki, ki jih temeljne in druge organizacije združenega dela oz. delovne skupnosti izplačajo študentom in učencem, ki niso na obvezni praksi, za njihovo delo v času šolskih počitnic, se štejejo v sredstva osebne porabe, dogovorjena s samoupravnim sporazumom dejavnosti.

Namenska sredstva za stanovanjsko gradnjo

(1) Namenski znesek za stanovanjsko gradnjo znaša toliko, kot je sklenjeno v samoupravnem sporazumu o združevanju sredstev za stanovanjsko gradnjo, vendar ne manj kot 6 % in ne več kot 9 % od bruto osebnih dohodkov; v tem so zajeta tudi sredstva za gradnjo dijaških in študentskih domov skladno z družbenim dogovorom o nalogah pri samoupravnem sporazumevanju in združevanju sredstev za gradnjo domov za učence in študente v obdobju 1976-80.

Spremembo besedila predlagamo zato, ker nekatere organizacije združenega dela vključujejo ta prispevek v ceno svoje storitve. Zato menimo, da je v takih primerih nujno potrebno določiti zgornjo mejo.

Izobraževanje

(1) Osnovne organizacijske sindikate se morajo zavzemati za ustrezno strokovno organiziranost kadrovskih in izobraževalnih služb v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela oz. delovnih skupnostih za uresničevanje družbenega dogovora o štipendiranju ter utvarjati pogoje za splošno strokovno in družbeno izobraževanje in usposabljanje delavcev na podlagi določil občinskih dogovorov o kadrovski politiki in v skladu s samoupravnim sporazumom o ustanovitvi

in delovanju klubov samoupravljalcev.

(2) Osnovne organizacije sindikata so dolžne skrbeti, da udeleženci družbenih dogovorov o razporejanju dohodka v občinah določijo v svojih samoupravnih splošnih aktih merila, s katerimi bodo zagotovili tudi sredstva za financiranje dogovorjenih programov izobraževanja delavcev.

(3) Namenski znesek za izobraževanje znaša najmanj 1,5 % bruto osebnih dohodkov.

(4) Ta sredstva se uporabljajo le za strokovno in družbeno izobraževanje ter usposabljanje delavcev; 0,5 % teh sredstev pa se združuje v sklad za štipendiranje na ravni občine.

Oblikovanje družbeno dogovorjenega dela sredstev sklada skupne porabe

(1) Delavci v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela oz. v delovnih skupnostih oblikujejo sredstva družbeno dogovorjenega dela sredstev sklada skupne porabe tako, da leta ne presegajo 70 % višine povprečnega mesečnega (bruto) osebnega dohodka na zaposlenega v SR Sloveniji za preteklo leto, pomnoženega s povprečnim številom delavcev v teh organizacijah ali s številom delavcev od konca preteklega leta.

(2) V tako oblikovana sredstva niso všteta namenska sredstva za:

- regres za letni dopust učencev poklicnih šol,
- regres za prehrano med delom,
- stanovanjsko gradnjo,
- gradnjo počitniških domov in rekreacijskih objektov ter njihovo vzdrževanje; ta sredstva znašajo najmanj 10 % izplačanih regresov za letni dopust v tekočem letu,

- preventivno zdravstveno varstvo,
- nagrade ob odhodu v pokoj,
- otroško varstvo,
- humanitarne organizacije,
- pomoč družini delavca, ki je umrl zaradi posledic nezgode pri delu.

(3) Delavci v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela oz. v delovnih skupnostih, ki dosegajo minimalni poslovni uspeh, kot je opredeljen v samoupravnem sporazumu dejavnosti, oblikujejo sredstva družbeno dogovorjenega dela sklada skupne porabe in največ v višini 50 % povprečnega mesečnega (bruto) osebnega dohodka na zaposlenega v SR Sloveniji za preteklo leto.

S tako oblikovanimi sredstvi naj bi zagotovili zlasti regres za letni dopust in nagrade za delo ob odhodu v pokoj v najnižjem znesku te sindikalne liste.

Predlagane spremembe in dopolnitve v tej točki so nastale zavoljo naslednjih razlogov:

- regres za prehrano se skladno z novimi zakonskimi predpisi ne uvršča med materialne stroške, ampak se izplača iz dohodka - v tem primeru iz sredstev sklada skupne porabe,
- novi odstavek (3) je nastal zaradi določil samoupravnih sporazumov dejavnosti, po katerih so udeleženci dolžni ob minimalnem poslovnem uspehu opredeliti sorazmerno nižjo višino sredstev družbeno dogovorjenega dela sklada skupne porabe.

Regres za letni dopust

(1) Sredstva regresa za letni dopust so namenjena nadomestilu dela stroškov letnega oddiha predvsem tistim delavcem, ki sami brez solidarnostno zdru-

/naslednja stran/

sindikalna lista

ženih sredstev ne morejo kriti teh stroškov ter tudi za skupna vlaganja v razširitev počitniških zmogljivosti.

(2) Sredstva regresa se oblikujejo v višini najmanj ... (sedaj 1000) in največ ... (sedaj 1.200) dinarjev na delavca, vštevši štipendiste poklicnih šol oz. učence z učno pogodbo. Tako oblikovana sredstva se povečajo za morebitne obvezne dajatve.

(3) Osnove in merila za delitev regresa določajo delavci v območnih družbenih dogovorih in samoupravnih splošnih aktih temeljnih organizacij združenega dela oziroma delovnih skupnosti. V samoupravnih splošnih aktih delavci določajo, kolikšen del sredstev regresa združujejo in namenijo v povečevanje možnosti za aktivno izrabo letnega dopusta ter konkretna merila in osnove za delitev sredstev regresa, upoštevaje ekonomske, socialne, delovne in zdravstvene razmere delavcev (višino osebnega dohodka oz. dohodka na družinskega člana, samohranilci, težje delovne razmere, delo na zdravju škodljivih delovnih mestih, zdravstveno stanje itd.).

V teh aktih delavci lahko določijo tudi višino osebnega dohodka oz. dohodka na družinskega člana, nad katero delavcem glede na njihovo ekonomsko stanje ne pripada regres za letni oddih.

(4) Regres za letni oddih ni mogoče deliti vsem delavcem v enakem znesku.

(5) Delavec je upravičen do regresa za letni oddih, potem

ko pridobi pravico do izrabe letnega dopusta, in to v tisti organizaciji združenega dela oz. delovni skupnosti, v kateri izrabi letni dopust.

(6) Regres za letni oddih gre tudi štipendistom poklicnih šol in učencem z učno pogodbo.

(7) V oblikovanih sredstvih regresa za letni dopust je všteto tudi regresiranje oskrbnega dne.

Predlagano bededilo je nastalo na osnovi sklepov plenarne seje RS ZSS iz meseca maja letos, kjer smo se dogovorili za stališča v politiki koriščenja in kritja stroškov aktivnega letnega dopusta delavcev.

Regres za prehrano med delom

(1) Organizacije sindikata si morajo prizadevati, da si delavci v temeljni in drugi organizaciji združenega dela oz. delovni skupnosti zagotovijo med delom organizirano toplo prehrano. Za takšno se šteje prehrana, organizirana v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela oz. delovnih skupnostih, ali prehrana, ki je po dnevnih obrokih zagotovljena pogodbeno z ustreznim obratom.

(2) Temeljne in druge organizacije združenega dela oz. delovne skupnosti regresirajo prehrano med delom, upoštevaje pogoje in težavnost dela, največ v višini ... (sedaj 250 dinarjev) mesečno na delavca

(3) Izjemoma se lahko delavcem, ki jim zaradi narave dela ni možno organizirati prehrane po prvem odstavku te točke, regresira prehrana v obliki vrednostnih bonov za živila v enaki višini kot drugim delavcem. Soglasje za regresiranje prehrane v obliki

vrednostnih bonov daje za določen čas občinski svet Zveze sindikatov Slovenije, upoštevaje dogovorjene kriterije.

(4) V obliki vrednostnih bonov se lahko regresira prehrana tudi delavcem, ki z zdravniškim potrdilom dokažejo, da imajo predpisano dietno prehrano in če take prehrane ni mogoče zagotoviti med delom.

(5) Do regresa za prehrano so upravičeni tudi učenci poklicnih šol in učenci z učno pogodbo ter študenti in učenci na praksi ter drugi, ki delajo deljen ali skrajšan delovni čas v temeljni ali drugi organizaciji združenega dela oz. delovni skupnosti.

(6) Regresa za prehrano v nobenem primeru ni mogoče izplačevati v gotovini.

(7) Do regresa za prehrano niso upravičeni delavci in drugi, navedeni v tej točki, za tiste dneve, ko niso na delu v temeljni ali drugi organizaciji združenega dela oziroma v delovni skupnosti, to je v času dopustov, bolniškega staleža, službenega potovanja in prostih dni.

V predlagani spremembi je črtano besedilo "republiški odbor ustreznega sindikata", ki je dajal mnenja pred dokončno izdajo soglasja občinskega sveta Zveze sindikatov Slovenije. Ker smo v glavnem v letu 1976 zagotovili enotne kriterije v posameznih dejavnostih, bi izdajanje mnenj republiških odborov sindikatov samo podaljševalo postopek.

Preventivno zdravstveno varstvo delavcev

(1) Osnovne organizacije sindinata se morajo zavzemati za

ustrezno izvajanje preventivnega zdravstvenega varstva delavcev, tako da omogočajo redne obdobje preventivne zdravstvene preglede.

(2) Obseg, organizacijo, izvedbo in financiranje zdravstvenega varstva delavcev, poleg že z zakonom določenih pregledov, naj udeleženci konkretizirajo v svojih samoupravnih splošnih aktih. Pri tem je treba upoštevati zdravstveno stanje delavcev, zdravju škodljive težje delovne razmere itd.

Novo besdilo te točke predlagamo zavoljo usklajevanja povečanih zahtev po preventivnem zdravstvenem varstvu.

Solidarnostne pomoči

(1) Za solidarnostne pomoči se štejejo:

a) pomoč temeljne ali druge organizacije združenega dela oz. delovne skupnosti družini delavca, ki je umrl zaradi posledic nezgode pri delu.

Ta pomoč je enaka višini razlike med pogrebnimi stroški po računu pristojne organizacije in zneski, ki jih za ta namen priznavajo zdravstvene skupnosti v svojih samoupravnih sporazumih.

b) denarna pomoč delavcu v primerih daljše bolezni ali ob smrti v ožji družini, in to največ v višini neto povprečnega osebnega dohodka na zaposlenega v organizaciji v preteklem letu.

c) enkratna pomoč ob elementarnih nesrečah ali požarih, ki so prizadeli delavca ali njegovo družino,

č) enkratne letne obdaritve upokojencev.

d) enkratne pomoči ob nastanku težje invalidnosti.

e) druge solidarnostne pomoči.

(2) Predlog za dodelitev solidarnostne pomoči - razen pod točko a) - daje osnovna organizacija sindikata.

Nagrade za delo ob odhodu v pokoj

(1) Nagrada ob odhodu delavca v pokoj znaša najmanj dva in največ tri neto povprečne osebne dohodke najzaposlenega v SR Sloveniji v preteklem letu, ki ga objavi zavod SR Slovenije za statistiko. Tako oblikovana sredstva se povečajo za obvezne dajatve.

(2) Enak znesek gre ob smrti delavca najožjim družinskim članom.

(3) Udeleženci družbenega dogovora o razporejanju dohodka določijo merila za višino te nagrade. Pri tem se upošteva ob upokojitvi ali smrti priznana delovna doba.

Nagrade ob delovnih jubilejih

(1) Če udeleženci v območnih družbenih dogovorih o razporejanju dohodka ali v svojem sa-

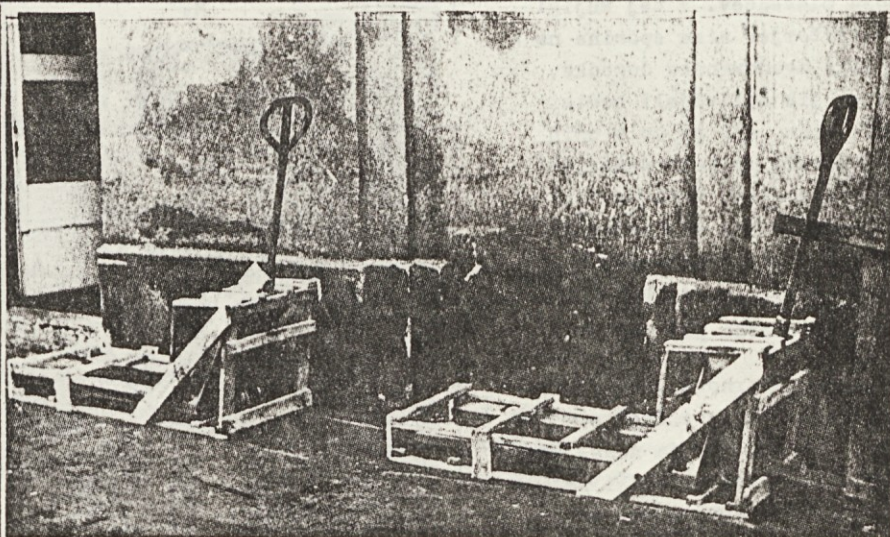
moupravnem splošnem aktu določijo nagrade za delovne jubileje glede na delovno dobo, lahko znašajo najvišji zneski teh nagrad:

- za 10 let delovne dobe 2.300 dinarjev,
- za 20 let delovne dobe 3.450 dinarjev
- za 30 let delovne dobe 4.600 dinarjev.

(2) Organizacije, ki uvajajo nagrade za delovne jubileje, jih lahko priznajo tudi delavcu, ki je enega takih jubilejev že dosegel. V takem primeru se lahko izplača nagrada samo za en delovni jubilej.

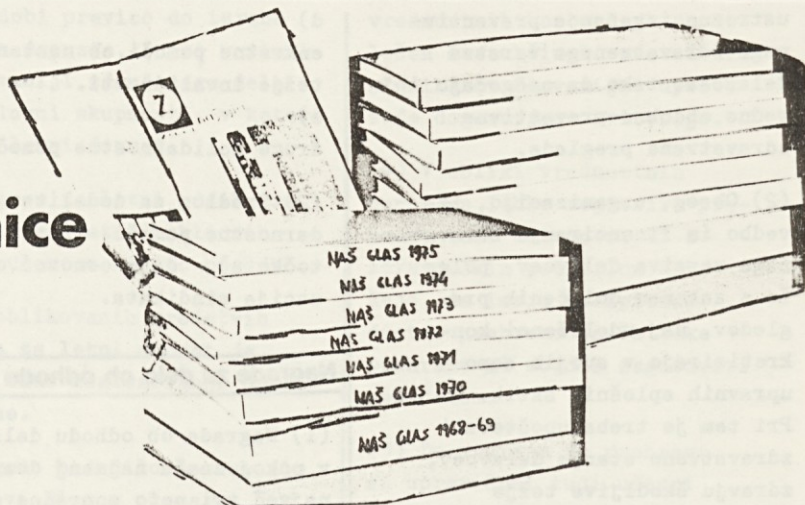
(3) Konkretno višino ter obliko nagrade za posamezne delovne jubileje določijo temeljne organizacije in druge organizacije združenega dela oz. delovne skupnosti v svojem samoupravnem splošnem aktu.

Izpuščen je del besedila, ki je zbujal dvome, za katero delovno dobo gre. Spremembo predlagamo zato, ker menimo, da je delavec prispeval svoj delež k povečanju družbenega dohodka s celotno delovno dobo, ne glede na to, v kateri organizaciji združenega dela ali delovni skupnosti je bil zaposlen oz. je dočakal svoj delovni jubilej.

Dva nova paletna vozilčka za potrebe reorganiziranega notranjega transporta v proizvodnji v povezavi s transportom skladišča v Stegnah

novosti iz knjižnice

Počasi nam prihaja že kar v navado, da preko našega glasila informiramo bralce o novostih iz naše knjižnice. Tokrat vam posredujemo dve zanimivi knjigi, po katerih bi moral marsikdo seči in ki ga še posebej zanima naša zgodovina in dogodki, ki so vplivali na oblikovanje in razvoj naše družbene ureditve.

"Konferenca komunističnih in delavskih partij Evrope"

je knjiga dokumentov in govorov šefov delegacij partij - udeleženk konference komunističnih in delavskih partij Evrope, ki je bila posvečena miru, varnosti, sodelovanju in družbenemu napredku in je bila 29. in 30. junija letos v Berlinu.

Naslednja knjiga nosi naslov "Bitka, kakor življenje dolga" in vsebuje pričevanja o revolucionarnem in osvobodilnem boju Slovencev. V tej knjigi 164 avtorjev niza spomine na velike zgodovinske dogodke, ki so jih doživljali bodisi kot priče, ali pa so v njih sodelovali in tako usmerjali tok zgodovine. Pričevanje dopolnjuje blizu 800 dokumentarnih slik, svojevrstnih dokumentov, nastalih v naši revolucionarni preteklosti.

Posebno pozornost v naši knjižnici pa je treba dati našemu glasilu, ki je našel prostor na polici v obliki sedmih knjig. NAŠ GLAS je vezan v sedem lepih knjig od 1968 leta dalje, ko je začel iz-

hajati v sedanji obliki. Tako je na strnjen način zbrano gradivo dostopno slehernemu izmed nas, ki želi osvežiti zanimive dogodke zadnjih 8 let in ki so v Zmaju tako ali drugače vplivali na nadaljnji razvoj, obenem pa zabeležili pomembne trenutke svojega časa in prikazovali tedanje delo različnih dejavnosti.

Vezano glasilo NAŠ GLAS kot tudi vse ostale knjige so na razpolago v knjižnici vsem zaposlenim v Zmaju. Podrobnejše informacije dobite v tajništvu pri Novak Anici.

My

da - ne

število zaposlenih

Proizvodni sektor

moških	65
žensk	130
Skupaj	195

Obrat Šentvid

moških	31
žensk	84
Skupaj	115

Skupne službe

moških	57
žensk	55
Skupaj	112

Dne 31. oktobra 1976 je bilo v tovarni ZMAJ zaposlenih 422 delavcev, od tega 153 moških in 269 žensk.

bodice v ogledalu

Glede na to, da nekateri člani kolektiva niso vpisali posojila za ceste je v bodoče pričakovati, da bodo v službo "prihajali" po zraku.

V zadnjem času je v celotni tovarni občutiti močno pomanjkanje prostora. Pričakovati je, da bo mehanična delavnica kmalu postala skladišče za nove stroje.

Vsi orodjarji bodo sigurno vpisali novi samoprispevek II, saj se za njih še vedno ni našlo pravo mesto za samostojno orodjarno.

Pol leta že govorimo o novih skladiščnih prostorih v Stegnah. Lahko bi mislili tudi na sejno sobo tovarne v namene skladišča.

V mesecu septembru je močno narasla kapaciteta naših baterij - sprejemal se je nov sporazum o osebnih dohodkih.

Iz dobro obveščenih virov smo izvedeli, da je obrat v Šentvidu dobil novo fasado. Upajmo, da bodo tudi v notranjosti "dogradili" nekatere posameznike.

Ob nakupu ozimnice so bili v večini zelo srečni vsi, saj so se rešili skrbi za celo zimo. Na plačilni dan pa je v tovarni zmanjkalo tablet proti glavobolu. Upajmo, da to ne bo dolgoročno vplivalo na proizvodnjo.

Verjetno še ne veste, da ima Zmaj že dva TOZD-a. Razvoj ima namreč svoj plan delovnih sobot.

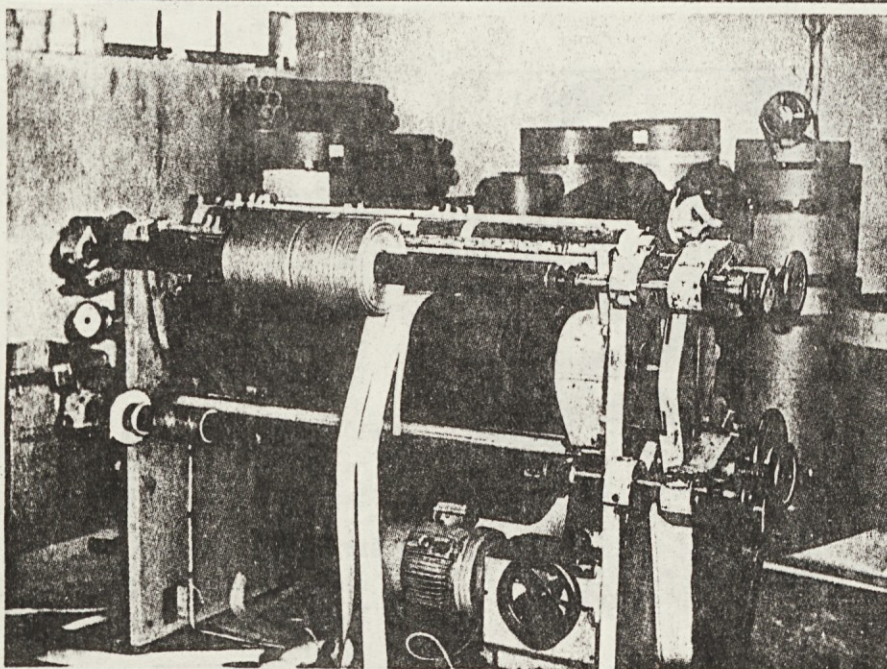
Tov. Petavs je odstopil od predsedništva v OOOZSM. Upajmo, da bo sedaj vsaj kultura v mladini spet zaživela.

Osat

postani

član

samopomoči

Z montažo stroja za rezanje elektrolitskega papirja v garažo ob Grabljevičevi cesti smo na ta način dobili še en "proizvodni" oddelek

gibanje članstva

SEPTEMBER

Sprejeti v delovno razmerje

KOBETIČ Olga, operater na verifirci in luknjaču za nedoločen čas dne 2.9.76.

ŠTEH Jože, ključavničar II. za nedoločen čas dne 2.9.1976.

TRNOVŠEK Jožefa, vstavljanje žičk AF 22 za nedoločen čas dne 14.9.1976.

JERŠE Marjan, orodjar za nedoločen čas dne 27.9.76.

GAVRIČ Ljubica, delavka na režijskih delih za določen čas dne 28.9.1976.

MANOVA Vena, delavka na režijskih delih za nedoločen čas dne 30.9.1976.

Prenehalo delovno razmerje

GALIČ Sedefa, delavka suplerka za nedoločen čas dne 14.9.76.

ŠKORJANEC Marjeta, delavka na režijskih delih za nedoločen čas dne 20.9.1976.

BORJAN Anka, knjigovodja OS in DI za nedoločen čas dne 30.9.1976.

JOVANOVIČ-TEŠIČ Mara, delavka na režijskih delih za nedoločen čas dne 28.9.76.

OCTOBER

Sprejeti v delovno razmerje

VRHAR Marija, delavka na režijskih delih za nedoločen čas dne 1.10.1976.

JOKIČ Dragica, delavka na režijskih delih za nedoločen čas dne 1.10.1976

BAJRAMOVIČ Djulsa, delavka na režijskih delih za določen čas dne 1.10.76.

GAJŠEK Zdenka, delavka na režijskih delih za nedoločen čas 1.10.1976.

DOVŠEK Ivanka, delavka na režijskih delih za nedoločen čas dne 1.10.1976.

ŽNIDARŠIČ Janez, strojevodja PL R 6, za nedoločen čas dne 11.10.1976.

PISTOTNIK Anica, delavka na režijskih delih za nedoločen čas dne 19.10.1976.

Prenehalo delovno razmerje

MIŠURIČ Petra, odvzemanje čaš R 14, za nedoločen čas dne 2.10.1976.

KOPRIVEC Anica, pokrivanje 3R 12, za nedoločen čas dne 18.10.76.

SAVIČ Stane, tehnolog I za nedoločen čas dne 18.10.76 (odhod v JLA).

SINJUR Marko, transportni delavec za nedoločen čas dne 7.10.1976 (odhod v JLA)

VIDIČ Franc, ključavničar II za nedoločen čas dne 6.10.1976.

ŠURBEK Marija, delavka II. na PL R 14 za nedoločen čas dne 31.10.1976

VRBINC Franc, ključavničar II za nedoločen čas dne 14.10.1976.

PISTOTNIK Anica, delavka na režijskih delih za nedoločen čas dne 20.10.76.

GAVRIČ Ljubica, delavka I. na PL R 6 za določen čas dne 17.10.76.

GAJŠEK Zdenka, delavka na režijskih delih za nedoločen čas dne 31.10.1976.

Z letošnjo poceni ozimnico smo si lahko napolnili domače kleti

Dobrodošli

vabilo upokojencem

Še nekaj dni nas loči do 29. novembra, dneva republike. V okvir tega praznovanja pa sovпада tudi že tradicionalno srečanje upokojencev, katerega imamo namen organizirati v sredo 24. novembra ob 13. uri v jedilnici tovarne ZMAJ. Sicer pa boste pravočasno prejeli vabila in upoštevajte na vabilu naveden datum in uro.

Predvsem pa velja na tem mestu poudariti našo željo, da bi

na to srečanje prišli tudi tisti naši nekdanji sodelavci, ki jih že nekajkrat zapored nismo videli v naši sredini.

Želimo, da bi se tokrat zbrali v čimvečjem številu in kot že rečeno, vabila boste prejeli pravočasno.

Nasvidenje v Zmaju ob dnevu republike! - Dobrodošli!

Urednik

bliža se dedek mraz

Še dober mesec in spet bo med nami.

Da, da, dedek Mraz s svojo vrečo, v kateri bodo darila tudi za naše malčke.

Kje, kdaj in kako bo potekalo obdarovanje pa nam v tem času še ni znano. Vsekakor boste starši pravočasno obveščeni.

Ur.

Kot smo izvedeli, že potekajo predpriprave, med katere najprvo spada točno evidentiranje otrok. Darila bodo namenjena glede na starost do 10. leta in v vrednosti 150 dinarjev.

"NAŠ GLAS" izdaja mesečno v nakladi 550 izvodov delovna skupnost tovarne "ZMAJ" Ljubljana. Glasilo ureja uredniški odbor. Odgovorni urednik: SMOLIČ Franc, urednik: Marijan MAYER. Tisk: Tiskarna KRESIJA, Ljubljana, Adamič-Lundrovo nabrežje 2. Po pristojnem mnenju št. 421-1/73 oproščeno plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

rojstni dan

V MESECU DECEMBRU PRAZNUJEJO

Nuriya ČAUŠEVIČ

Sevda HASANAGIČ

Marija RUS

Marija JOVANOVIČ

Danica ŽNIDARŠIČ

Bejza KIČIN

Rudi ZAMAN

Sava KLEPIČ

Angelca SOTLER

Milka OBAL

Alenka PODRŽAJ

Franc KRISTAN

Meda ROM

Ana GRDEN

Alojzija BERČAN

Marijan LOTRIČ

Ivo ŠTRAUS

Štefanija IHAN

Angela VOZELJ

Štefka KOROŠEC

Marija JANOS

Štefan POŽENEL

Marija BAMBIČ

Miro KRAŠEVEC

Ljudmila VOJŠČAK

Ljubica HOKAL

Alojzija KORDAN

Pavle KRIZ

Jože OSTANEK

Vladimir PRETNER

Oto GROŠELJ

Silva MATIČ

čestitamo

V 10 letih 100 objektov
družbenega standarda

KAJ JE SAMOPRISPEVEK?

Za samoprispevek se delovni ljudje in občani prostovoljno odločajo - na referendumu - in ga vežejo na določen program. Samoprispevek je pri nas dobil (kot institucija) svoje mesto v času, ko smo začeli intenzivno prehajati od tako imenovanega državnega urejanja na samoupravno odločanje.

Samoprispevek je oblika, s pomočjo katere zadovoljujemo naše najbolj žgoče potrebe. Potreben bo slej ko prej tako dolgo, dokler ne bomo dosegli popolne samoupravne organiziranosti naše družbe. Danes je samoprispevek tudi oblika s katero moramo računati tudi zato, ker z njim razrešujemo probleme, ki se pojavljajo v naši družbi; ne nazadnje tudi zato, ker smo na področjih družbenih dejavnosti porabo zavestno omejili. Obenem pa samoprispevek pomeni utrjevanje osnovne ustavne in zakonske intence, da delovni človek postaja neposredni urejevalec svojega življenja in pogojev svojega dela.

V zadnji številki našega glasila smo sicer tri strani posvetili novemu samoprispevku, referendumu in programu izgradnje objektov iz samoprispevka zbranih sredstev, vendar je pred nami tako pomembna družbena akcija, o kateri mora resnično vsakdo izmed nas razmišljati in se o njej pogovarjati ter se zanj odločiti.

Pred nami je 21. november, dan, ko naj bo referendum čim bolj manifestativen in naj bo odraz naših želja in zahtev po hitrejšem reševanju otroškega varstva, šolstva, zdravstva ter socialnega varstva. Gre namreč za mobilizacijo velikih sredstev, ki zbrana in namenjena porabljenega pomenijo za območje ljubljanskih občin poleg 50 objektov iz prvega samoprispevka še 49 novih.

Marsikaj je že storjenega, marsikaj je že rešenega in pri tem ne smemo in ne bomo ostali. Marsikdo je že z lastnimi otroki delil občutke radosti in nadvušjenja ter ponosa ob

slavnostnih otvoritvah zgrajenih objektov s svetlimi in prostranimi prostori šolskih in vzgojno varstvenih ustanov. Toda, to je že preteklost, ki nam lahko vzbuja zmago in ponos. Danes pa so naši pogledi usmerjeni za obdobje nadaljnjih nekaj let, kajti, ugotavljamo, da še ne moremo realizirati ena in pol izmenskega pouka v šolah, da ne moremo izvajati celodnevne šole v mnogo širšem obsegu, da nismo dosegli 50 odstotnega varstva predšolske mladine, da je osnovna zdravstvena služba prešibka za vse čakajoče in da je število starejših občanov, ki čakajo za sprejem v domove, dokaj veliko.

Prav zato, ker smo na osnovi vseh argumentov prepričani, da je naša odločitev ZA najprimernejša, bomo 21. novembra 1976, točno pet let potem, ko smo izglasovali prvi samoprispevek, z našim pozitivnim glasom začeli novo mobilizacijo finančnih sredstev, s katerimi bomo postavili svetle pomnike prihodnjim rodovom na našo zavest in dozorelost v sedanjem trenutku.

Odločili smo se že in glasovali bomo ZA.

My

21. november

da - ne